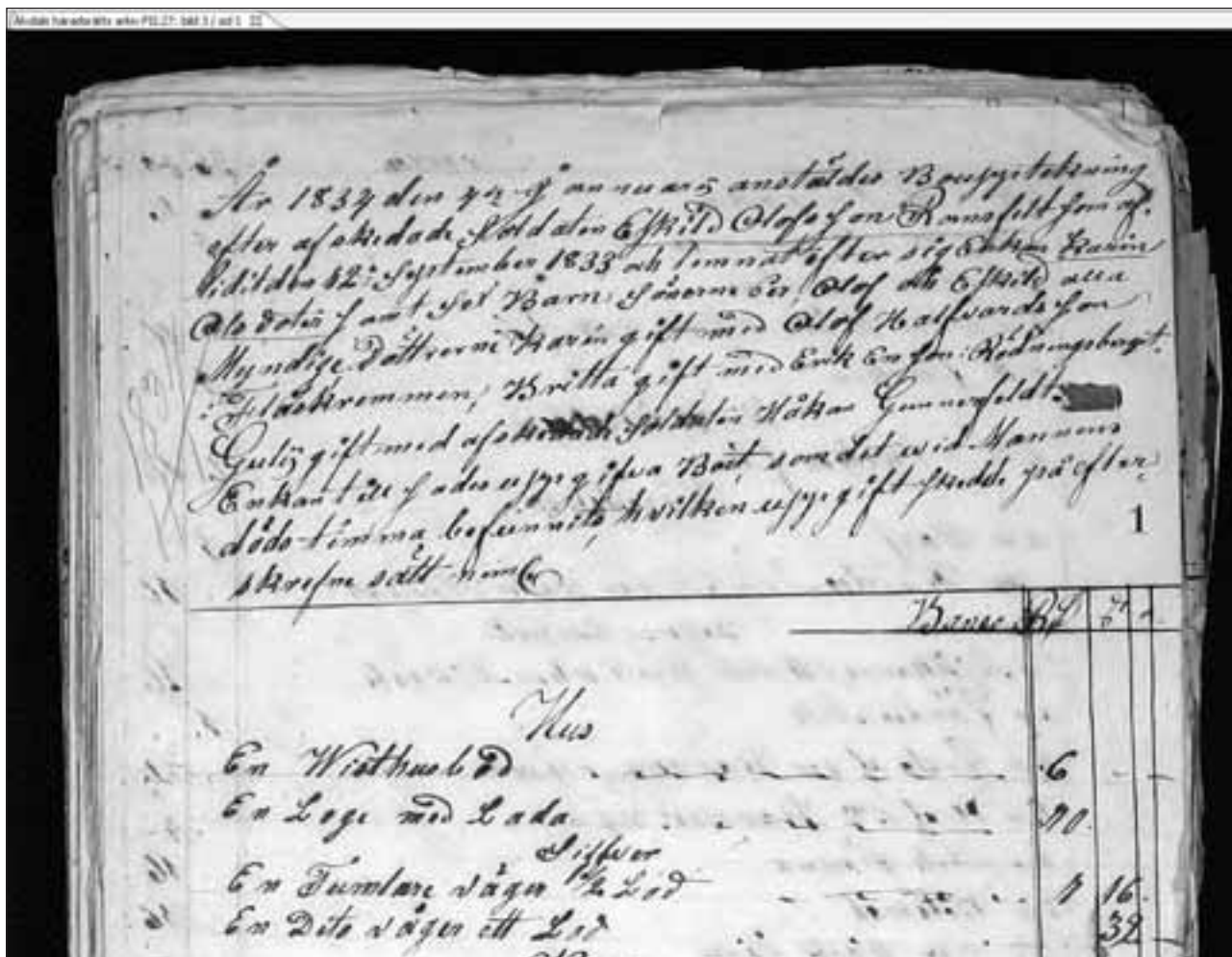

VÄRMLANDS ANOR

2008:3

September 2008 Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 25

” Efter en tids forskande vill man komma personerna närmare. Ett bra sätt är då att läsa bouppteckningar. Där förväntar man sig först bara att se vad personerna ägde, men det visar sig snart att man både får insikt i deras liv och en del ledtrådar att fortsätta forska på. ” Ur Anneli Johannessons artikel på sidan 14.

(Originalen hämtat från Arkiv Digital Online och är i färg!)

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1400 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Bengt Nordstrand, Karlstad

Redaktör
Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@hammaro.st

Layout
Olle Andersson, Karlstad

Tryck
Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress
c/o Bengt Nordstrand, Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor
Kontakta Jens-Åke Nilsson: jenske.nilsson@telia.com

Medlemsavgift
Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2008) till svenskt postgiro **46 96 60-5**.
Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Hemsida
www.genealogi.se/varmland

Föreningens styrelse

Ordförande Bengt Nordstrand,
Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad. Tel. 054-18 99 61
Vice ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel. 054-87 27 54 Mobil 070-634 81 87
Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsg. 25, 661 40 Säffle. Tel. 0533-105 59
Kassör Jens-Åke Nilsson,
Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad. Tel. 054-56 47 83
Programansvarig K-G Lindgren,
Linnévägen 11, 661 43 Säffle.
Tel. 0533-14124, mobil 070-522 85 49
Utställningsansvarig Hans Olsson,
Virvelgatan 77, 667 32 Forshaga. Tel. 054-87 29 93
Forskarförteckning Peter Borg,
Ringvägen 1, 660 60 Molkom. Tel. 0553-415 37
Ledamot Anneli Johannesson,
Snoavägen 4, 663 41 Hammarö. Tel. 054-52 13 86
Ledamot Gunilla Klarqvist,
Radhusgatan 1, 664 40 Slottsbron. Tel. 0555-301 07
Ledamot Margareta Modén,
Resedag. 12, 653 45 Karlstad, Tel. 054-56 07 58

INNEHÅLL

- 3 Soldaten Bengt Carlsson - Hag - Hagfeldt**
Ingrid Tegbäck
- 6 Släkterna Tenow, ett släktmöte**
Olle Tenow
- 10 Fader okänd**
Jan Åke Granath m. fl.
- 11 Hammarö - hembygds litteratur och kyrkoarkivalier**
Roland Kihlstadius
- 13 Sockenföljd i SVAR-material**
Peter Borg
- 14 Bouppteckningar i släktforskningen**
Anneli Johannesson
- 18 Nya ledamöter i föreningens styrelse**
- 19 Anor sökes**
- 20 Boktips**
Projektet namn åt de döda
- 21 Ur andra medlemsblad**
- 22 Föreningens utgivning av böcker och register**
- 24 Antavla nr 140**
Borgmästaren Jöns Börjesson - ett tillägg
Anita Carlstedt
- 26 Antavla nr 141**
Karlstad stifts herdaminne - rättelse och tillägg
Anita Carlstedt
- 28 Arkivcentrum 10 år**

Redaktörens ruta

Var skall jag leta får att få veta mer?

Kring den frågan kretsar några av artiklarna i detta nummer.

Roland Kihlstadius redovisar i vilka kyrkböcker Hammarötassarna kan hitta spår av sina förfäder. Men merparten av dessa böcker står också att finna i andra socknar.

Anneli Johannesson har en intressant artikel om vad man kan hitta i bouppteckningar och Olle Tenow berättar på ett medryckande sätt om sitt sökande efter en namne – var de släkt?

Jan Åke Granath har ett klassiskt problem. Han söker fadern till sin morfars far, född u.ä. Vi försöker hjälpa honom.

Manusstopp för 2008:4 är 10 november

Soldaten Bengt Carlsson – Hag – Hagfeldt

Av Ingrid Tegbäck

Jag har släktforskat i 20 år. För mig har släktforskningen inte bara betytt att jag tagit fram antavlor utan framför allt har jag velat få en uppfattning om hur personerna levtt och påverkats av vad som hänt i samhället under deras levnad.

I min mors släkt fanns många soldater (några namn är Höij, Hagfeldt, Måssberg, Kilfelft, Ihl, Nordberg). Det finns i släkten en stor berättartradition, jag hörde redan som barn talas om soldaten Hagfeldt. Vi besökte hans torp Sandtorpet som då fanns kvar och jag fick höra att han deltagit i kriget i början av 1800-talet.

Jag följde honom i arkiven främst Krigsarkivet och där fanns mycket att hämta även om en enkel soldat.

Han föddes 1791 i Måsseruds soldatboställe Visnums Kil, fader var soldaten Carl Bentsson Måssberg. När jag sammanställt mina anteckningar tyckte jag nästan jag såg honom framför mig - jag visste hur han bodde genom två bouppteckningar efter hans hustrur och jag kände till trakten där hans soldattorp legat och den gård han sedan blev torpare under.

Rekratering

I generalmönstringsrullan 1816 Nerikes regemente, nr 68 Visnums kompani står: Roten ersatt den 21 oktober 1815 med rekryten Bengt Carlsson Hagfeldt, ålder 25 år, i tjänst 4 år, längd 5 fot 7½ tum, gift.

Där finns också anteckningen ”får tillgodoräkna sina år som extra roteringskarl”.

Enl. Svensk Uppslagsbok var extra rotering en av 1810 års riksdag beslutad utsträckning av roteringsskyldigheten – tidigare fritagna gårdar underkastades rotering samt förpliktades att i krigstid uppsätta soldater.

Bengt Carlsson Hagfeldts dotterson Carl Johan Höij (bilden) 1858-1930 var 12 år då morfadern avled. Han hade starka minnen av den gamle knekten – berättelser som gått vidare i släkten.

Bilden tillhör Ingrid Tegbäck

Det genom extra rotering uppsatta manskapet avskedades i allmänhet vid 1815 års början.

Bengt Carlsson har troligen tillhört den extra roteringen 1810-1815, kanske också beväringssinrättningen, eftersom han kallas rekryt vid antagningen till soldat.

Han deltog i fälttåget till Tyskland 1813 och synes då ha kallats Bengt Carlsson Hag. Först när han kom hem från Tyskland fick han namnet Hagfeldt. Han deltog sedan i fälttåget mot Norge 1814.

Hans dotterson Carl Johan Höij har i ett brev till sin son skrivit följande om Bengt Carlsson Hagfeldt: ”Morfader Bengt Hag var soldat för gården Hagerna i Varnums fs av Värmlands län. Han var med som lantvärnsman i kriget mot Tyskland 1813.

Efter kriget fick han namnet fält tillagt. Han var sedan med till Norge 1814. Jag minns honom mycket väl, en stor morsk krigartyp, stora gråa mustascher, jag var många gånger hemma hos honom, många historier från kriget som han berättat minns jag väl.”

Bengt Carlsson Hagfeldt dog 1870 och Carl Johan Höij föddes 1858, han var alltså 12 år när hans morfar dog.

Vad händer när Bengt kommer hem från kriget mot Norge? Det extra roteringsmanskapet avskedades i början av 1815. Han är 25 år, ogift och van vid ett rörligt liv. Vad har han att välja på – dräng eller soldat. Självklart valde han soldatlivet som han s.a.s. redan provat på.

Men när en soldat antogs vid en rote fanns det inte alltid ett ledigt soldattorp som väntade på honom och - när en soldat ville gifta sig var det inte bara prästen man skulle vända sig till.

Kompanichefen skulle också vara med och godkänna giftermålet. Soldaten hade kronan som förmyndare.

I arkiven finner vi nu att :

18151021 antas Bengt Carlsson till soldat vid Närkes Regemente, Visnums kompani och får nr 68 torpet Hagen och namnet Hagfeldt och

18151028 gifter sig Bengt med soldatänkan Kjerstin Jonsdotter f 1781 (således 10 år äldre än Bengt).

Hon är änka efter soldaten Erik Westbom i Västanmosse Wisnum och medför två döttrar födda 1805 (u.ä.) och 1813. Soldaten Westbom dog 1815 under kommendering.

Man har svårt att tro annat än att detta äktenskap arrangerades av rotebönderna med kompanichefens goda minne. Soldaten Hagfeldt har fått sitt torp Hagtorpet i Torps rote

⇒

och soldatänkan Westbom från Västtanmossen i Torps rote blir försörjd.

Bengt och Kjerstin får sitt första gemensamma barn i juli 1816.

På torpet

Bengt får nu efter gångna strapatser ute i fält ta itu med soldatlivet på hemmaplan och i fredstid. Han är nu bofast och har redan från början en liten familj att ta hand om.

Hans hustru Kjerstin Jonsdotter Westbom och hennes två barn är ju vana vid livet på ett soldattorp och vet vad det innebär. Torpet skulle skötas och soldatens plikter skulle fullgöras i form av arbetskommenderingar.

Från 1810 och framåt hände mycket i vårt land – man dikade ut mossar, gjorde nyodlingar, byggde vägar, reparerade fästningar m.m.

Ett exempel är byggandet av Göta Kanal, som invigdes 1832. Det tog 22 år att bygga den och 58.000 indelta soldater hade deltagit. På Krigsarkivet kan man se exempel på vanliga arbetskommenderingar då soldaten fick lämna sitt torp och sin familj i flera månader och lita på att hustru och rotebönder hjälptes åt att sköta det. När soldaten var hemma anlätades han ofta i olika sammanhang, han kunde läsa och skriva och undervisade ofta barnen i socknen. Folkskolan infördes först 1842.

Familjen på soldattorpet Hagtorpet växer. 1816 föds sonen Erik, 1819 dottern Sara, och 1822 dottern Carolina.

1825 dör hustrun Kerstin Jonsdotter Westbom 44 år gammal enligt uppgift i dödboken i barnsbörd. Någon anteckning om barnet finns inte.

Andra giftet

Bengt är 34 år och ensam på soldattorpet med 4 minderåriga barn, varav ett är hustruns barn från tidigare äktenskap.

Att snabbt finna sig en ny maka var för honom en livsnödvändighet och jag hoppas att han fick välja själv den här gången. Men urvalet var nog inte så stort med tanke på vilken framtid

den nya hustrun gick till mötes.

Bengt gifte sig efter ½ år med pigan Maria Jonsdotter f. 1792. Maria är 33 år och i tjänst hos en ingenjör Kolthoff i Kristinehamn. Maria har fött ett s.k. oä barn som dött i späda ålder. Hon har sin mors och styvfaders samtycke.

Maria kommer från Rådetorp i Nyeds sn. Hennes syster Britta Jonsdotter är mor till prostens Johannes Fröding i Visnum (1815-1898). Skalden Gustaf Frödings far brukspatronen Gustaf Ferdinand Fröding är kusin till Johannes Fröding.

Kanske hade rotebönder och kompanichef även medverkat vid detta giftermål. Det var viktigt att en soldat fick en arbetsam och skötsam hustru.

Livet går vidare på soldattorpet, ny mark uppodlas säkert, många nyodlingar i Sverige har skett av våra soldater. Det var ett hårt arbete, soldaternas torp låg oftast på s.k. utmarker med magra jordar. Familjen växer 1826 föds dottern Maja Kajsa, 1828 dottern Britta Stina, 1831 en dotter Lovisa som dör 7 mån. gammal, 1832 dottern Lovisa och 1834 sonen Karl Johan.

Dottern Lovisa Bengtsdotter Hagfeldt född 1832 är min mormorsmor.

Begär avsked

1836 begär Bengt avsked. Han är 45 år och har varit i tjänst i 26 år. Då han enligt Generalmönstringsrullan tjänat utmärkt väl och med beröm bevisat fälttågen i Tyskland och Norge anmäls han till underhåll vilket beviljas honom. Han blir gratialist vid Vadstena Krigsmanshus.

Den indelte soldatens pensionsålder var i allmänhet 55 år. Det svåraste för soldaten var att lämna det torp de odlat upp underhållit och bildat familj i. När han var soldat hade han en viss ställning i samhället nu närmar han sig backstugesittarnas klass.

Under 1700-talet blev det nödvändigt för de stora godsägarna att utnyttja marken intensivare och säkra

arbetskraften. Därför uppläts områden i regel utmarker till nybyggare mot ersättning i form av dagsverken och/eller pengar. Dessa torp uppläts med nyttjanderätt ofta på livstid. Bengt blir nu torpare på Sandtorpet under Lassegården, Possebergs säteri, Varnums sn.

Under Lassegård fanns 9 torp och ett soldattorp. Ser man i hfl på antalet drängar som var anställda förstår man att dagsverkstorparna utgjorde en viktig arbetskraft, den mesta manliga arbetskraften kom från de underlydande torpen.

Bengt är nu antecknad i hfl som gratialisten f.d. soldaten, torparen Bengt Carlsson Hagfeldt.

Jag har tagit del av Bengts gratialistbrev ifrån Krigs.Collegium i original på Krigsarkivet och kunnat följa utbetalningarna till honom.

Från 1841-1857 fick han 8 Rdl per år, 1857 flyttas han till 3:e klassen och fick 24 Rdl per år, 1867 kommer han upp i högsta klassen och fick 40 Rdl per år.

Då han dör 1870 får han 4 Rdl och 50 öre i begravningshjälp (utkvitterat av hans måg Erik Gustaf Magnusson i Dye). Varje år måste han visa ett intyg från prästen att han fört en hederlig vandring. Allt som allt fick Bengt ut 504 Rdl vilket i nuvarande penningvärde enl. Stat. Centralbyråns konsumentpris-index skulle motsvara ca 25.000 skr. Säkerligen var denna pension ett välkommet tillskott under åren som torpare på Sandtorpet.

I husförhörslängderna ser vi hur barn flyttar ut och in på Sandtorpet. Torpet är litet men barn och även barnbarn får plats. När jag läser längderna får jag intrycket att Hagfeldt alltid funnits beredd att hjälpa sina barn då det behövdes.

Av de två bouppteckningarna efter hans hustrur ser man att de endast ägt det allra nödvändigaste. Det högst värderade är i båda fallen deras ko.

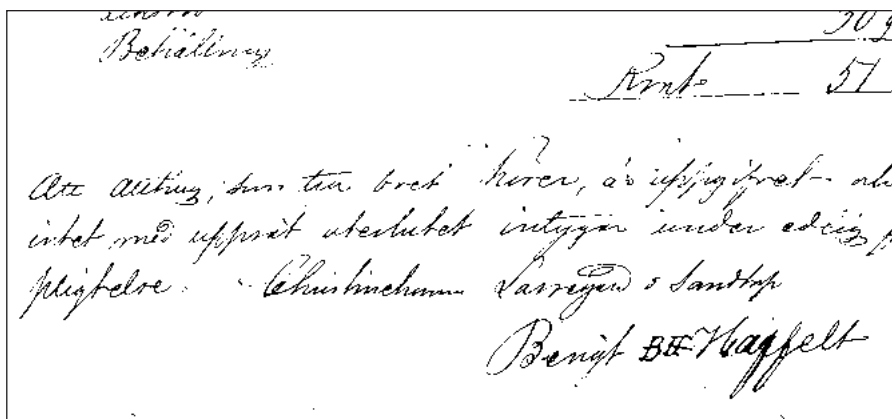
Bouppteckningen efter hans andra hustru 1862 sluta på 51 Rmt varav kon är upptagen till 20 Rmt. Bouppteckningen utvisade en behållning på

31 Rmt och är underskriven av Bengt (se nedan!).

Bengt bor kvar på Sandtorpet till sin död 1870 01 16.

Han är 78 år och antecknad som inhyses. Ingen dödsorsak antecknad i dödboken. Enl. berättartraditionen skulle han ha avlidit i skogen på väg till sin dotter Britta Stina på Rönneberg vid Varnumsviken.

Källor: Kyrkoböckerna, handlingar på Landsarkivet och Krigsarkivet, Edvin Höijs efterlämnade arkiv och brev.

Två stora donatorer

Karlstads kommun förfogar över två stora donationer -

Mariebergsskogen med Herrgård samt Alsters Herrgård.

Bägge är till stor glädje för lokalbefolkning och hitresta turister.

Det finns en koppling mellan de båda donatorerna! Vilka de är vet nog många. Men på vilket sätt är dom släkt?

Mariebergs Herrgård.

Alsters Herrgård.

Foto: Olle Andersson

Svaret kommer i nästa nummer.

Register till Segerstads kyrkböcker

Registrering:
Carl-Johan Ivarsson

Födde 1746-1920

5456 poster
340 sidor A4
10 sorteringar och utdrag
240:-*

Vigde 1746-1920

1261 poster
102 sidor A4
7 sorteringar och utdrag
90:-*

Döde 1746-1920

3804 poster
168 sidor A4
6 sorteringar och utdrag
140:-*

Födde 1746-1920

5456 poster
340 sidor A4
10 sorteringar och utdrag
240:-*

Vigde 1746-1920

1261 poster
102 sidor A4
7 sorteringar och utdrag
90:-*

Döde 1746-1920

3804 poster
168 sidor A4
6 sorteringar och utdrag
140:-*

* Medlemmar i Värmlands släktforskare får 10% rabatt.

Släkterna Tenow, ett släktmöte

Av Olle Tenow

Min släkt på fädernet kommer från Värmland men senare generationer har varit stockholmare eller annars varit bosatta i de norra mälardalarna, de flesta i tjänstemannayrken. I sen tid finns avläggare i den södra delen av landet. Själv är jag född 25 augusti 1929 i Västerås där jag också växte upp. Efter skolgång avslutad med studentexamen 1950 vidtog akademiska studier i Uppsala där jag fortfarande bor.

Orsaken till den här krönikan är min nyfikenhet över att det i min ungdom i min släkt sades att en lantbrukarfamilj i Södermanland också hade namnet Tenow. Vad dolde sig bakom existensen av de två Tenow-släkterna? Fanns det möjligen ett samband mellan dem?

Min farfars farfar, Olof Olsson, var hemmansägare på en liten jordlott i Tenvik, Sillerud socken, Värmland, där han föddes 1782. Han och hustrun Maria Svensdotter, född 1783, fick fem söner av vilka den äldste, Olof Olsson (1810-1899), var min farfars far.

Han hade, som man säger, läshuvud och med stöd från församlingens kyrkoherde, prosten Nils Sillén, möjliggjordes en reguljär skolgång vid Karlstad skola. Det fanns många Olsson i skolan. Skolans rektor beslöt därför att skolgossen skulle byta namn till Tenow.

Förleden ”Ten” togs från hembyn Tenvik och ”ow” kopierades efter efterleden i namnet på en vän till rektorn (enligt en släktsammanställning upprättad 1962-1964 av Maja Leijonmarck, f. Traung).

Med tiden blev denne Olof Olsson Tenow själv kyrkoherde och prost. Den tjänsten tillträdde han i början av år 1865 i Rudskoga församling, Värm-

land. Dit följde honom hustrun Märta Eleonora f. Traung (1822-1896) och nio barn, fyra söner och fem döttrar.

Av sönerna var Sven Walfrid Tenow (1847-1906), min farfar, den äldste. En annan son var Salomon (1851-1874) som är en pusselbit i sammanhanget. Prosten dog i Rudskoga och ligger begravd i familjegraven på Rudskoga kyrkogård. Hans ”Återblick på min långa levnadsbana den 11 november 1890, då jag fyllde 80 år” kan man läsa i Jonasson (1969), se Referenser.

Jag har alltså djupa värmländska rötter, även före min farfars farfars tid.

Hypotesen blev att det med ett så pass ovanligt namn som Tenow i två släkter bör det finnas ett samband mellan släkterna.

Spaning efter ett samband

Elvira

Förhistorien till själva efterforskningen var ett slumpens verk. Min hustru och jag fick redan i början av 1960-talet en förfrågan om en kusin till min far. Posten i Uppsala undrade av en viss anledning om vi kände till hans adress.

Vi gjorde ett misslyckat sök i både Uppsalas och Stockholms telefonkataloger. Vid genomgången av Stockholmskatalogerna fann vi i förbifarten två abonnenter med ett välbekant namn, en Johannes Tenows dödsbo och en Elvira Tenow, fröken. Därmed glömdes saken bort.

Först i början av 2000-talet väcktes vårt intresse och i januari 2002 inledde jag och min hustru spaningen. Återigen tog vi hjälp av telefonkataloger, Stockholmsdelarna, på Stadsarkivet i Stockholm. Vi startade letandet med de i sammanhanget mest aktuella

årgångarna, 1954-1964.

Något Tenowskt dödsbo återfann vi inte. Däremot stod Elvira Tenow där. Vi gick sedan tillbaks i tiden med årgångarna 1934-1953. Här finns Elvira hela tiden tillsammans med totalt fem medlemmar av min släkt. Hennes adress var alla åren fram t.o.m. 1964 Högbergsgatan 46 A, Maria Magdalena församling. Därefter finns hon inte med.

Fr.o.m. 1940 i katalogårgångarna dyker en ny abonnent upp. Det är E. Tenow, Ådala, Västerhaninge i Sörmland, som finns med t.o.m 1965 för att därefter försvinna.

På förfrågan informerar Maria Magdalena församling (4/2 2002) att Elvira Maria Tenow född i Katarina församling 2/8 1882 avled på S:t Görans sjukhus 6/3 1963. På Landsarkivet i Stockholm inhämtas att E. Tenow (vars telefonabonnemang i Ådala upphörde ungefär samtidigt med Elvira Tenows) hade samma adress i Stockholm som Elvira Tenow, d.v.s. Högbergsgatan 46. E. Tenow och Elvira Tenow var alltså samma person. Vi vet också tack vare en kontakt med Ove Ericsson, Haninge Kommun (23/4 2002) att Ådala var ett torp (Anonymus 2000).

Vi drar slutsatsen att den ”sörmländska lantbrukarfamiljen” med namnet Tenow var en myt. ”Familjen” reducerades till Elvira Tenow, ägare av torpet Ådala, Södermanland.

Johannes

När vi väl visste att Elvira Tenow var född i Katarina församling (se ovan) gick det att ta reda på hennes föräldrar. På förfrågan meddelar Katarina församling (12/2 2002) att föräldrarna var Johannes Johansson, född 21/7

1851 och Anna Mathilda Gustafsson, född 24/5 1858.

Ett nytt meddelande från Katarina församling (5/3 2002) visar vidare att Johannes Johansson var född i Rudskoga, Värmland och hustrun Anna Mathilda i Råda, likaså i Värmland. Men dottern Elvira hade ju namnet Tenow?

Född i Rudskoga 1851 alltså. Dit prosten Olof Tenow kom 1865. Ett samband börjar skymta?

Johannes Tenow med hustru Mathilda och dotter Elvira i lägenheten på Högbergsgatan 46A, Stockholm

En uppföljning från Värmlandsarkiv (13/3 2002a) preciserar att Johannes Johansson föddes som oäkta son till den medellösa backstuguänkan Stina Andersdotter (1815-1887) på Skottlanda ägor, Rudskoga socken. ”Johansson verkar ditskrivet senare” tillägger Arkivet. Förutom Johannes hade modern två döttrar, Sofia och Carolina Petersson, födda i äktenskapet 1838 respektive 1840.

Under några år flyttar den unge Johannes omkring i Rudskoga socken. Han är omväxlande dräng och arbetskarl. År 1877, 26 år gammal, utflyttar han till Hedvig Eleonora församling i Stockholm (Värmlandsarkiv 13/3 2002b). Samma år antas han till e.o. vaktmästare vid Tullbevakningsinspektionen i Stockholm. År 1887

blir han ordinarie vaktmästare (Sten Sandström, Tullverkets Museum per telefon 5/4 2002). Under tiden gifter han och Anna Mathilda Gustafsson sig (1884) och flyttar till Katarina församling 1886.

Tre döttrar föds, förutom yngsta barnet Elvira (se ovan) den förstfödda Anna Emelia 4/5 1885 och mellandottern Ruth Elida Matilda 21/6 1888 som dör ett år gammal.

Den 6/3 1901 tar han namnet

Efter åtta år som tulluppsyningsman i Gävle ansöker Johannes 16/5 1916 om pension enligt lagen om civila tjänst innehavares rätt till pension av 11/10 1907. Pensionsunderlaget är 1300 kronor. Den 20/6 beviljas pensionen (Finansdep. Konseljakt 1916-06-30, nr 33) och 24/7 går Johannes Johansson Tenow i pension (Personella berättelser, Generaltullstyrelsen).

Väl pensionerad utflyttar Johannes Johansson Tenow med sin hustru till Kristinehamns församling (Landsarkivet i Härnösand 22/3 2002), d.v.s. bara c:a 20 km norr om Johannes födelseort Skottlanda, Rudskoga socken. Efter sju år i Kristinehamn flyttar makarna 9/10 1923 till Maria Magdalena församling i Stockholm (Kristinehamns och Ölmes församlingar, ?/3 2002).

Den 2/6 1934 dör Johannes Tenow på Åsö sjukhus, 83 år gammal (Maria Magdalena församling, uppgift per telefon 8/4 2002). Han blev begravd i familjegraven på Sandsborgskyrkogården, Stockholms Södra Begravningsplats.

Ett släktmöte

Vi ville nu gärna träffa Johannes Tenows ättlingar för att komma vidare. En sökning på ett dataregister över Sveriges Telia-abonnenter (19/2 2002) gav inga träffar på andra abonnenter än i min egen släkt.

Ett telefonsamtal med Stockholms Stads Kyrkogårdsförvaltning (23/4 2002) gav emellertid resultat. Johannes Tenow ligger som nämnts i familjegraven på Sandsborgskyrkogården.

Samma dag mejlades en karta över kyrkogården och information om vilka som låg i graven, förutom Johannes och hans maka Mathilda (1858-1941) också Arvid Ekström (1883-1946) och hans maka Emelia (1885-1961) samt Elvira Tenow (Skogskrematoriets expedition 23/4 2002). – Eftersom ingen son föd-

des i Johannes och Mathilda Tenows äktenskap upphörde släktnamnet med Elviras död.

Stockholms telefonkatalog för 1944 visar att Arvid Ekström då bodde på Högbergsgatan 46 A (i Maria Magdalena församling) (1/8 2002). Församlingen sände oss uppgifter om Arvid och Emelia och deras barn (29/8 2002). Via hjälp från Maria Magdalena församling (29/8, 2/9 och 12/9 2002) samt landsarkiven i Vadstena, Östersund och Uppsala (respektive 16/9, 23/9 och 23/9 2002) får vi slutligen en kontakt med Göran Ekström, Ringvägen 53, Enebyberg (telefonsamtal 23/9 2002). Göran är son till Arvid och Emelia Ekström och därmed dotterson till Johannes Tenow. Vi avtalar ett möte i Enebyberg 8/10 2002 och där i deras hem träffar vi Göran och hans hustru Aina.

Närvarande är också Görans syster Britt Lembring. Göran är då 80 år och Britt 78 år. Mötet ger svar på centrala frågor och mer därtill.

Arvid Ekström var son till kyrkoherde Carl Johan Ekström, Vickleby, Öland och blev jur.kand. och advokat. Han och Emelia Tenow gifte sig 1916. Om Johannes fick vi höra att han arbetade vid tullen under sin tid i Kristinehamn (se ovan).

Vid sin återkomst till Stockholm från Kristinehamn 1923 kunde han köpa fastigheten Högbergsgatan 46 förmånligt. Han fick vid köpet hjälp av svärsonen Arvid. Ett nytt förvärv gjordes när Elvira 1940 köpte torpet Ådala. Systerbarnen Ekström har goda minnen därifrån när de som barn umgicks med Elvira och morföräldrarna under somrarna. Huset på Högbergsgatan samt torpet Ådala såldes efter Elviras död 1963.

Johannes Tenow, den s.k. oäkta sonen till backstuguänkan på Skottberga ägor i Värmland gjorde alltså en klassresa från dräng och arbetskarl i Fattigsverige till statstjänsteman i Gävle och välbeställd fastighetsägare i Stockholm (bild 1). En liknande resa fast en generation tidigare gjorde Olof Tenow, son till en fattig hem-

mansägare i Tenvik i Värmland, från skolpojke utan egentlig skolgång p.g.a. fattigdom, till kyrkoherde och prost. Till skillnad från Johannes resa i rummet som slutade i huvudstaden återvände Olof efter studier och karriär inom statskyrkan till Värmland och hade där sin tjänst och dog där.

Dokumentet visar att den unge Johannes och prosten Tenow under 12 års tid bodde i samma socken, Rudskoga, under samma tid. Finns det då ett samband mellan släkterna utöver att Johannes och prosten bodde

Prosten Olof Tenow med hustru Eleonora f. Traug och åtta (av nio) barn. Sonen Salomon andra från vänster. Fotot från 1862 eller 1863.

i samma trakt? Tack vare vårt möte vet vi nu att det fanns en personligt samband. Av Göran fick vi en kopia av Johannes' avgångsbetyg från Rudskoga folkskola 7/4 1866, undertecknat av hans skollärare. I nedre vänstra kanten finns anteckningen "adm. 17/9 66" (där adm. = admonitus, konfirmerad) samt namnteckningen O. Tenow (bild nästa sida).

Johannes blev som brukligt var konfirmerad vid fyllda 15 år och det av prosten Olof Tenow själv eftersom prosten av allt att döma inte hade någon hjälppräst (prostens egen levnadsbeskrivning i Jonasson 1969). Prosten hade tillträtt kyrkoherdetjänsten i januari året innan.

Hans son Salomon kan ha varit en läskamrat till Johannes, född samma år som Johannes och bara en månad senare (22/8 1851). Vi har försökt få detta bekräftat men längderna över konfirmander i Rudskoga saknas för 1847-1870 (Värmlandsarkiv 13/3 2002). Här fanns annars möjligheten till närmare kontakt mellan Johannes och familjen Tenow där också döttrar i ungefär samma ålder fanns (se bilden på denna sida). Salomon dog 22 år gammal 1874.

Vid mötet i Enebyberg fick vi veta att det fanns en muntlig tradition inom släkten att en präst hade hjälpt Johannes i skolan. Det var sannolikt föregångaren på tjänsten 1860-1864, Lars Edgren (Edestam 1970), som hade tjänstgjort i Rudskoga långt före utnämningen 1860.

Både Lars Edgren och Olof Tenow, som själv en gång blev hjälpt av en präst, var kända för sin vänlighet och gästfrihet (Edestam 1965, 1970). Elna Tenow, gift med prostens yngste son 1887, beskriver under pseudonymen E. Törne i skriften "Statskyrkoprästen" (1916) hur ett sådant prästhem kunde hjälpa församlingsborna. Hon upplevde förmodligen själv prästhemmet.

Ett annat mindre altruistiskt skäl för en hjälpande hand har varit att präster gärna uppmuntrade och hjälpte begåvade men medellösa skolpojkar för att s.a.s. rekrytera dem till prästyrket i framtiden (Oloph Bexell, pers. komm).

I avgångsbetyget skrevs Johannes efternamn Johannesson, inte Johansson som han själv skrev. I födelseboken för Rudskoga verkar Johansson vara ditskrivet senare (ovan). Detta talar för att Johannes okände far hette Johannes (eller Johan).

Varför valde Johannes Johansson namnet Tenow? Det vet vi inte. Vi funderade tidigt på om det möjligen fanns ett släktskap med prostens släkt. Där fanns vid tiden två Johannes'ar, en bror till Olof, blivande prost, och en kusin. Båda bodde i Sillerud

socken mer än 10 mil från Skottlanda och väster om Vänern. De var också väl unga i förhållande till Johannes mor så vi räknade bort dem. Johannes var ett vanligt namn och vi har inte sökt vidare.

Vid mötet med Göran och Britt fick vi bekräftat att det inte finns något direkt band mellan de två Tenow-släkterna. Elvira hade vid ett besök i Göteborg i början av 1960-talet konstaterat att där fanns några Tenow'ar (min bror och en syssling) och anmärkte att med dem är vi inte släkt!

Tillkännagivande

Vi är stort tack skyldiga Göran och Aina Ekström och Britt Lembring för deras vänliga och generösa bemötande och för all avgörande information vi fick, inklusive foton att kopiera. Min hustru Britta delade mödor och upptäckarglädje men avstod medförfattarskap. Utan henne hade projektet inte genomförts. Personal vid olika

offentliga arkiv och kyrkliga församlingar (angivna i texten) försåg oss tålmodigt och utförligt med uppgifter om berörda personer. Haninge Kommun bidrog med en skrift om torp i kommunen. Vi tackar dem.

Till vår sorg avled Göran Ekström den 21 november 2004 och fick aldrig tillfälle att läsa och godkänna den här krönikan. Följande personer har läst och godkänt krönikan: Britt Lembring samt Britts och Görans barn.

Referenser

Anonymus (2000). Torp och backstugor i Västerhaninge socken, Sotholms härad uti Stockholms län. – Haningebygden Nr 32.

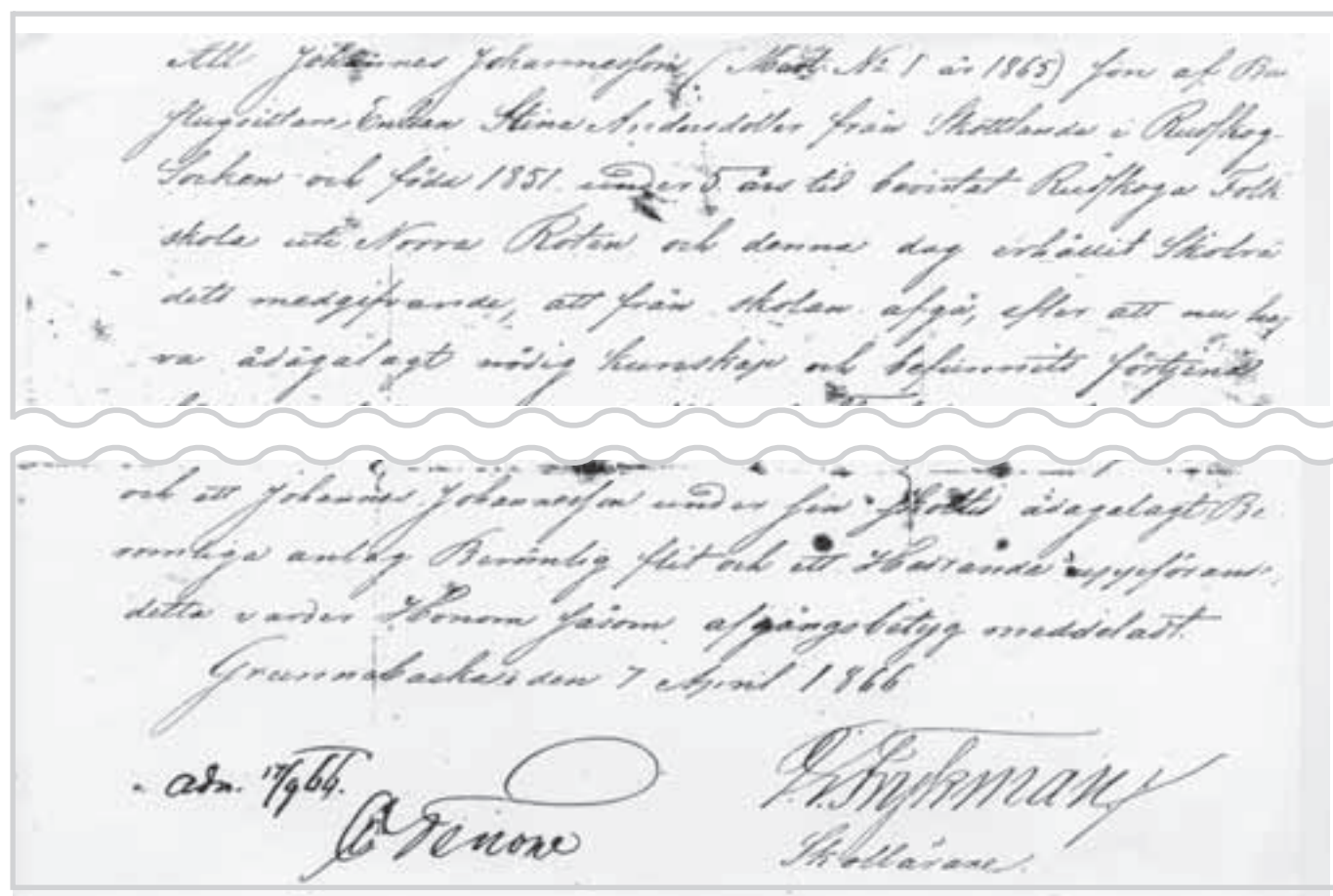
Edestam, A. (1965). Karlstads stifts herdaminna från medeltid till våra dagar. II. Domprosteriet, Älvdals kontrakt, Visnums kontrakt. – Stiftshistoriska Sällskapet, Värmlands Museum i distribution.

Edestam, A. (1970). Karlstads stifts herdaminne från medeltid till våra dagar. IV. Nordmarks kontrakt, Gillbergs kontrakt, Nors kontrakt. – Stiftshistoriska Sällskapet, Karlstads Stiftsråds kansli i distribution.

Jonasson, A. (1969). En karriär. – Wahlström & Widstrand, Stockholm.

Törne, E. (pseudonym för Elna Ros, g. Tenow) (1916). Statskyrko-prästen. – AB Sandbergs Bokhandel, Stockholm.

Därtill information från landsarkiv och kyrkliga församlingar angivna i texten.

Avgångsbetyg från folkskolan för 15-årige Johannes Johan(ne!)sson med prosten Olof Tenows intygande att Johannes är konfirmerad.

Fader okänd

Av Jan Åke Granath m.fl.

Under försommaren inkom nedanstående efterlysning till redaktionen.

Den berör ett problem som många släktforskare råkar ut för. Därför tycker jag att det kan vara av intresse att använda detta fall som utgångspunkt för tips och/eller upplysningar som ev. kan leda till ett lyckat resultat.

Själv har jag försökt bidra med ett litet strå. Dessutom har jag skrivit till en av våra erfarna forskare för att få hans synpunkter på detta fall.

Hör gärna av dig själv, om du har något uppslag eller egna erfarenheter.

Då kan det kanske bli en fortsättning i nästa nummer.

Åke Hörnqvist

Jag skulle behöva hjälp av någon på plats i Värmland och som har tillgång till domböcker för Jösse härad under 1800-talet. Jag efterlyser min morfars farfar eftersom min morfars far var oäkta.

Min morfars farmor hette Karin Olsdotter och var född 17/2 1797 i Mögsjöhöjden i Gunnarskog av föräldrarna Olof Håkansson och Britta Andersdotter. Hon gifte sig 29/9 1821 och får tre barn med Erik Persson (Eda A:2).

De bor större delen i och omkring Hålteberg i Eda – då och då på andra sidan sockengränsen i Köla. Erik dör emellertid 13/1 1830 i mässlingen och Karin är då utfattig. Barnen skingras och blir arbetsjon hos olika familjer. Den 27/9 1839 nedkom emellertid änkan Karin Oldotter med den oäkta sonen Olof Månsson, som är min morfars far.

Karin har varit försvunnen i Hfl sedan makens död och det enda livstecken jag hittar är just morfars fars

födelsenotis, Eda C:7, 1796-1845, 440. Sedan är hon osynlig i Hfl igen för evigt, vad jag kan se. Jag har sökt såväl i Eda, Köla som i Gunnarskog. Vid dopet är Karin Andersdotter från Hålteberg närvarande samt storbonden och nämndemannen Olof Månsson i Stora Hög.

Naturligtvis söker jag fadern till min morfars far. Jag hoppas på att nämndemannens närvaro vid dopet av ett oäkta barn till en utfattig änka skall ge någon ledning. Att han eller hans familj skulle vara inblandad var min första tanke vägledd av namnligheten och det faktum att Olof Månsson (mff) vid första noteringen i Hfl skrivs in som Olof Olsson, vilket prästen omedelbart korrigerar till Olof Månsson.

Studier av bouppteckningar för såväl Olof Månsson i Hög som för hans äldste son, som var ”gampôjk”, inte den mest lyckade och ogift, har inte gett några sådana indikationer.

Då återstår att nämndemannen Olof Månsson var närvarande i tjänsten, vilket skulle indikera att Karin på något sätt var föremål för socknens omsorg. Eftersom nämndemannen var närvarande borde ju fadern vara nedtecknad i domboken om detta var känt.

Jag skulle vara mycket tacksam om någon som har tillgång till domböckerna från den här tiden – ev. sockenstämmoprotokoll - kunde kolla åt mig eftersom jag bor i Frankrike.

Jan Åke Granath
8 Rue de la revolution de 1789
11200 Boutenac
Frankrike
Email:
granath@design4change.com

Kommentarer

1839 var kvinnan befriad från världsligt straff första och andra resan. Denna rättsordning trädde i kraft 1811 (*Marie Lindstedt Cronberg, Synd och skam, Lund 1997, sid 69ff*). Och om då någon fader ej kunde instämmas, så är det inte säkert att det finns i någon dombok. Däremot kan avgiften till kyrkan finnas i kyrkoarkivets räkenskaper (L1)

Felskrivningen har jag ingen teori om. Möjligen vanlig felskrivning utan särskild orsak. Varför nämndeman? Ibland kunde högreståndspersoner och förtroendeman anlitas för att ge status. I något fall i min forskning har jag funnit att barnets far varit bland faddrarna.

En kommentar till sökningen i domböcker (som kanske ej är giltig i detta fall): Man bör söka åtminstone i två år efter födseln.

Bernhard Granholm

En sökning i saköreslängderna i Jösse härads domböcker åren 1839 - 1841 har inte givit någon träff.

En genomgång av kyrkoräkenskaperna för Eda socken har inte heller givit något napp. I de uppgifter om lägersmålsböter som finns, är det alltid bara kvinnans namn som uppges.

Åke Hörnqvist

Hammarö – hembygds litteratur och kyrkoarkivalier

Av Roland Kihlstadius

Varje vetgirig släktforskare, och det är vi väl alla, som efter kanhända tålmodigt och långvarigt letande i skilda arkivkällor lyckats finna gammal anknytning till en från början i det närmaste alldeles obekant del av Värmland, vill nog i regel gärna ta reda på mer fakta om sina nyupptäckta förfäders hemtrakter och livsvillkor.

Detta gäller ej minst, om hon eller han sparat värmländska rötter men själv är uppväxt och verksam på annat håll, in- eller utrikes.

Ett i så fall antagligen både glädjande och värdefullt besked är, att det finns en mångfald i tryck utgiven äldre och yngre lokallitteratur att tillgå för den intresserade.

Det kan gälla härader, bruks- och tätorter, enskilda socknar och kommuner, hemman, gods, gårdar, militieboställen, prästgårdar, handelsrörelser, jordtorp, skolor, föreningar, olika yrkeskategorier osv anknytande till de allra flesta större och mindre platser i landskapet.

Vad beträffar tillförlitligt, detaljerat, äldre kartmaterial, utöver de tillgängliga handlingar, som upprättats i samband med lantmäteribyten under t ex 1700- och 1800-talen, är det en utomordentlig tillgång, att det äldre ekonomiska kartverket över Värmland i skala 1:20 000, fältmätt åren 1883 – 1895, kunnat ges ut i sin helhet.

De sammanlagt 227 kartbladen från länets samtliga nuvarande 16 kom-

muner har sammanförts i separata mappar, en för varje kommun, vilket påtagligt underlättar den praktiska hanteringen och studiet av det lika värdefulla som unika arkivmaterialet.

Att en urminnes socken som t ex Hammarö med sin från äldsta forntid till nutid mångskiftande, omvälvande rent av dramatiska odlingshistoria har blivit utförligt skildrad i text och bild, då som nu, är alls ej förvånande¹.

Lektor Halvar Nilsson spårade ej mindre än 21 olika medeltidsbrev anknytande till Hammarö. Det är ovanligt många med hänsyn till de jämförelsevis få värmländska brev, som allmänt finns bevarade².

Flertalet av dessa brev berör professor Jöran Sahlgren i sitt bidrag kallat "Ortnamn i Hammarö socken" (Hammarö en hembygdsbok, 1957).

Åtskilliga medeltidsbrev bekräftar entydigt ett för oss nu levande nära nog sensationellt faktum svårt att till fullo förstå.

En omständighet är viktig att minnas. Skogs- och ödemarksprovinsen Värmland var länge att benämna väglöst land. Dess stora älvar, sjöar och vattensystem fick avgörande betydelse för kommunikation in i landskapet.

I århundraden innan medeltid, på både gott och ont, kom sjöfart på den vida Väneren att spela en synnerligen viktig roll för hela Värmlands förkovran. Hammaröborna satt för sin del på första parkett.

Ett bevis är att öns enda och ännu

i medeltid föga märkliga sätesgård Hammar, med sina visserligen till antal många närliggande men utvecklade och glest befolkade sidobosättningar, ändå under bl a 1300- och 1400-talen och förmodligen långt tidigare i hög grad visar sej ha utgjort ett omstritt territorium. Kungar, hertigar, världsliga och andlig stormän m fl blandar sig i leken.

Det är nästan obegripligt, hur den till synes obetydliga, fattiga, flacka, stundom vinpinade, vissa årstider isolerade ön kunnat bli en så omtvistad bricka i storpolitiken, tidvis på internationell nivå.

Måhända är förhållandet ändå ej märkligare, än att ön i sinom tid skulle bli skådeplats för en växande storindustri med världsrykte och därav en närmast osannolik folkmängdsökning. Redan i förhistorisk tid anades kanske Hammarös lägesstrategiska övertag.

En utsocknes släktforskare med närmare eller fjärmare anor till ön är möjligen betjänt av att få veta följande.

Som den enda i Värmland är Hammarö kommun belägen på en större ö om ca 51 km² land i innanhavet Väneren.

Hit hör även en omgivande till omfånget ej obetydlig skärgård. För den obekant bör det väl genast tillfogas, att denna för landskapet säregna övärld, numera äger flera fasta broförbindelser över till angränsande, närbeläget inland, Karlstads kommun.

¹ Här kortfattat blott två arbeten:

John Börjesson: Hammarön och Hammaröborna (Karlstad 1921)

Hammarö en hembygdsbok (Karlstad 1957)

² De värmländska medeltidsbreven

På Hammarö fanns, som i andra tidigt befolkade delar av Värmland, en hednisk offer- och kultplats, kanske ej alltför långt från huvudgården Hammar. När kristendom börjat förkunnas och slå rot, uppfördes vid Hammar en låg, trång och anspråkslös gårdskyrka. Den blev snart urvuxen och ersattes av ett större gudshus i klassisk stavkyrkostil. Än längre in i medeltid tillkom på samma plats en rymligare helgedom i liggimrad blockhuskonstruktion med fristående klockstapel.

Hammarö var sedan länge en församling. Med eller utan rötter

till Vänerön är det nog publicerad bebyggelse- och personhistoria, som främst fångar en släktforskarens uppmärksamhet. Den legendariske lektorn John Börjesson har t ex belyst nedanstående i ämnet³.

Kyrkoherden Hilmer Ramström, verksam i församlingen åren 1926 – 61, gav ut en del skrifter⁴. Redan nämnda volymen Hammarö en hembygdsbok (1957) innehåller en mångfald släktredovisningar och upplysningar inkl omfattande, rikt varierad hembygdsforskning.

Här må – utan att annat i boken förbigås – blott två bidrag nämnas,

dels författade av professor Helge Kjellin (särskilt sid. 335 – 350) och dels av skriftställaren Linus Brodin (sid. 589 – 610).

Vad gäller äldre handlingar ur Hammarö omfattande kyrkoarkiv må slutligen hänvisas till Sture Mårtensons förträffliga handledning⁵, låt vara ej rykande färsk och här därtill ej särskilt uppdaterad. Som bekant utgör Värmland numera ett eget landsarkiv.

Under Hammarö redovisar Mårtensons arkivalier enligt nedanstående tabell:

Hammarö kyrka Foto: Olle Andersson

700-årsjubilerande Hammarö kyrka återinvigdes 1 juni 2008, efter en omfattande renovering. Kyrkan är en spånklädd timmerkyrka. Kyrkan fick sitt utseende 1748 då den byggdes om till korskyrka, men de äldsta delarna koret och sakristian är uppförda i början av 1300-talet då byggnaden uppfördes efter samma ritningar som den samtida medeltidskyrkan i Södra Råda som brann ner till grunden i november 2001.

Husförhörslängder	från 1758 och framåt
Flyttningsslängder	från 1805
Konfirmationslängder	1806-1811, 1817, 1841-
Vigselböcker	1734 och framåt
Dödböcker	1734 och framåt
Statistiska tabeller	1771 och framåt
Flyttningssattester	1771 och framåt
Sockenstämmoprotokoll	1708 och framåt
Kyrkorådsprotokoll	1818 och framåt
Kyrkoräkenskaper	1734 och framåt
Fattigräkenskaper	1734 och framåt
Prästvalshandlingar	1745 och framåt
Inventarieförteckningar	1745 och framåt
Kyrkojournaler	1764 och framåt

³ Hammarön och hammaröborna enligt våra äldsta fornminnen (Karlstad 1909)

En hammarösläkt med vackra anor (Värmland förr och nu, 1911)

Ägarna till gunnarskär på Hammarön under 1700-talet (Värmland förr och nu, 1911)

Ett blad ur Skraggesläktens historia (Värmland förr och nu, 1912)

Adliga släkten Blanckenfjell (Värmland förr och nu, 1914)

Reuterfelt (Värmland förr och nu, 1914)

Hammarö mantalslängd från 1545 (Värmland förr och nu, 1923)

⁴ Hammarö kyrka (Karlstads stifts julbok 1935)

Om Hammarö kyrka och klockstapel samt dess kyrkogårdar, prästgårdar, klockargårdar och sockenstugor (Sunne, 1947)

Hammarösläkter (berörs Gyllenflycht, Skragge-Hermelin, Hammarén), Hammarö en hembygdsbok, 1957

⁵ Värmlandsarkivalier i Göteborgs landsarkiv. Småskrifter utgivna av Värmlands museum 2 (Ystad 1956)

Sockenföljd i SVAR-material

Av Peter Borg

SVAR har nu scannat in SCB-utdrag t.o.m. 1937 samt folkräkningen 1930.

Ni som har varit inne och tittat på materialet, har säkert irriterat er över att det saknas en indexering samt en uppställning av sockennamnen i välbekant ordningsföljd.

Själv hade jag en gammal lista på det gamla materialet från 1860 och framåt men det visade sig att sockenordningen inte stämde med de nyare utdragen.

Då sockenuppställningen också är allt annat än konsekvent, är det svårt att hitta rätt socken utan att behöva gå fram och tillbaka ganska mycket innan man kommer rätt.

För att underlätta mitt eget arbete har jag därför gjort en lista över den sockenföljd som används.

Jag har gått igenom dödboksutdrag och födelseboksutdrag med 10 års mellanrum. Jag har också gjort stickprov i den massiva folkräkningen

1930 och det verkar vara samma sockenföljd även där.

För att bespara er andra denna möda, kan nedanstående lista tjäna som lathund. Jag reserverar mig dock för att det kan finnas avvikelser i vissa volymer.

1	Färnebo	33	Gillberga	65	Ny
2	Nordmark	34	Långserud	66	Älgå
3	Rämen	35	Stavnäs	67	Gunnarskog
4	Brattfors	36	Högerud	68	Bogen
5	Gåsborn	37	Glava	69	Brunskog
6	Kroppa	38	Värmskog	70	Mangskog
7	Lungsund	39	Svanskog	71	Boda
8	Ölme	40	Millesvik	72	Sunne
9	Varnum	41	Eskilsäter	73	Östra Ämtervik
10	Visnum	42	Ölserud	74	Västra Ämtervik
11	Visnums-Kil	43	Botilsäter	75	Gräsmark
12	Rudskoga	44	By	76	Lysvik
13	Nysund	45	Säfte	77	Fryksände
14	Södra Råda	46	Bro	78	Östmark
15	Väse	47	Södra Ny	79	Lekvattnet
16	Alster	48	Huggenäs	80	Vitsand
17	Östra Fågelvik	49	Kila	81	Norra Ny
18	Stora Kil	50	Tveta	82	Nyskoga
19	Frykerud	51	Sillerud	83	Dalby
20	Övre Ullerud	52	Holmedal	84	Södra Finnskoga
21	Ransäter	53	Västra Fågelvik	85	Norra Finnskoga
22	Munkfors	54	Töcksmark	86	Ekshärad
23	Nedre Ullerud	55	Östervallskog	87	Norra Råda
24	Karlstads landsförsamling	56	Karlanda	88	Hagfors
25	Grava	57	Blomskog	89	Sunnemo
26	Forshaga	58	Trankil	90	Gustaf Adolf
27	Hammarö	59	Silbodal	91	Nyed
28	Nor	60	Skillingmark	92	Älvsbacka
29	Segerstad	61	Järnskog	93	Karlstads stadsförsamling
30	Grums	62	Köla	94	Kristinehamn
31	Borgvik	63	Eda	95	Filipstad
32	Ed	64	Arvika landsförsamling	96	Arvika stadsförsamling

Bouppteckningar i släktforskningen

Av Anneli Johannesson

När man är ny som släktforskare är det framförallt kyrkböckerna och släktingars berättelser som är intressanta.

Man hittar de grundläggande uppgifterna några generationer bakåt och får fram namn, födelsedatum, föräldrar, syskon, vigseldatum och dödsdatum.

Efter en tids forskande vill man komma personerna närmare. Ett bra sätt är då att läsa bouppteckningar. Där förväntar man sig först bara att se vad personerna ägde, men det visar sig snart att man både får insikt i deras liv och en del ledtrådar att fortsätta forska på.

Bouppteckningar finns för största delen av Värmland på internet och mikrokort/-film, från 1737 fram till 1800-talets slut (serie F II). Man kan också hitta enstaka exemplar i domböckerna. Landsarkiven förvarar bouppteckningar som upprättats före 1/7 2001 och efter det lagras de hos Skattemyndigheten. Eftersom det är offentliga handlingar så gäller inga sekretessregler.

De flesta bouppteckningar som är intressanta för släktforskare går att hitta i register, sorterade på förnamn och efternamn. Registren finns t ex på Arkivcentrum och de bibliotek där bouppteckningarna finns tillgängliga.

Med hjälp av namn och dödsdatum är det alltså enkelt att hitta rätt bouppteckning – om den finns.

Har man ovanliga släktnamn så kan man klara sig utan dödsdatum och registret kan istället bli en genväg till att hitta det datum de dog. I registret ingår dessutom en del andra släktingar som omnämnts i bouppteckningens ingress.

Domböcker kan vara rena mar-drömmen att tyda eftersom anteck-

ningarna skrevs av många olika personer som kanske inte i första hand tänkte på att skriva vackert.

Också bouppteckningarna kan vara svårlästa, men där har man hjälp av att inledningen är mer eller mindre standardiserad och det gör att man får en bra start för att läsa resten av texten.

Hos Arkiv Digital¹ finns de avfotograferade i färg vilket också gör det enklare att läsa, och där finns också registren tillgängliga.

SVAR² har fotograferat bouppteckningar för fem län med databaserat register men där finns ännu inte Värmland med.

Häradsrätt	F II	Register
Fryksdals nedre	1737-1900	1737-1861
Fryksdals övre	1737-1900	1737-1861
Färnebo	1731-1859	1698-1861
Gillbergs	1737-1900	1737-1859
Grums	1719-1881	
Jösse	1737-1900	1737-1860
Karlstad	1737-1881	1737-1860
Kil	1740-1881	1737-1860
Mellansysslet	1882-1900	
Nordmark	1739-1900	1739-1864
Nyed	1737-1900	1737-1852
Näs	1729-1902	1729-1859
Visnum	1736-1875	1736-1860
Väse	1734-1875	1751-1860
Älvdals	1690-1863	1690-1860
Älvdals nedre	1864-1900	1890-1947
Älvdals övre	1864-1901	1890-1947
Ölme, Visnum, Väse	1876-1901	
Ölme	1716-1875	1739-1876

Förenklad tabell över fotograferade bouppteckningar och register (från Arkiv Digital).

Många saknas

När man letar systematiskt efter bouppteckningar för alla anfäder med dödsdatum upptäcker man att många saknas.

I dag finns följande regel (Skatteverkets hemsida³):

”En bouppteckning behöver inte upprättas om det inte finns någon fast egendom eller tomträtt i boet och tillgångarna inte räcker till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet.”

Troligen fanns en liknande paragraf eller praxis även förr och detta kan vara en anledning till att så många bouppteckningar saknas.

En annan viktig orsak anges i en artikel i Släktdata⁴: ”Det kan vara så att det inte upprättats bouppteckning då gården överlätits till en son eller dotter.” Många av våra anfäder/-mödrar dog vid ganska hög ålder och hade då ofta redan fördelat sina tillgångar på de efterlevande.

Dessutom kan dokumenten förstås ha förkommit på samma sätt som många andra handlingar; genom t ex brand eller försummelse.

De flesta bouppteckningarna är skapade efter 1734, vilket förstås beror på att bouppteckningslagen kom till det året (se faktarutan sid 17), men det stora flertalet som finns i registren är gjorda i början av 1800-talet.

Inledning, avslutning och rubriker

Exempel på inledning

”År 1826 den 19:e Januari anställdes bouppteckning efter avlidne ... vilkens död timade den 18:e Oktober 1825 ... Änkefrun tillsades att uppgiva boet sådant som det vid ... frånfalle befanns med fordringar och gäld som skedde på efterskrivna sätt nämligen:”

Exempel på avslutande text

”Att boet är riktigt uppgivet med tillgångar och gäld så att intet med vilja är döljt och uteslutet utan allt

riktigt uppgivit det intygas under edsförpliktelse ut supra ...” (ut supra = som ovan).

Sist följer underskrift av änkan/änkemannen, vittnen samt den som tagit emot fattigprocenten.

Exempel på rubriklista

Fast egendom
Silver
Koppar
Porslin
Järnredskap
Sängkläder
Gångkläder
Körredskap
Smedjeredskap
Stor kreatur
Små kreatur

Penningvärdet

Det är vanskligt att jämföra pengars värde olika år men för att få veta lite mer kan man läsa t ex boken Vad kostade det?⁵

Här ser man hur benämningen på mynten varierar under åren och t ex hur många daler kopparmynt som går på en daler silvermynt ett visst år.

Värderingen av olika varor och tjänster varierar givetvis också över åren liksom den påverkas av yttre händelser som krig, epidemier och missväxt. En tumregel kan ändå vara att penningvärdet halverades från 1750 till 1870 (enl. index i tabell sid. 27).

I boken kan man också se vad ett urval av varor kostade olika år.

Exempel – en tunna råg:

1695	15	daler kopparmynt
1735	18	daler kopparmynt
1775	54	daler kopparmynt
1800	5	riksdaler specie
1835	10	riksdaler riksgälds
1855	15	riksdaler riksmünt
1875	15	kronor

Mitt material

Jag har dödsdatum för ca 280 av mina anor och för dessa har jag hittills lokaliserat 33 bouppteckningar.

En del föll bort för att de dog på annan

ort eller före/efter den tid registren täcker, men många saknas av okänd anledning.

De jag hittade fanns inom Älvdals häradsrätt och av dem fanns flest i Dalby socken. Det betyder att många var skogsbönder och torpare eller deras hustrur, men det fanns också en soldat, en klockare, en tullnär, en gränsridare och ett par präster. Några av dessa var finnättlingar, åtta var kvinnor.

För Värmlands landsbygdsbefolkning är det ett skapligt representativt urval.

De bouppteckningar jag har studerat täcker tiden 1747 – 1878, men de flesta kommer från början av 1800-talet.

Vad får man ut?

Det man först ser är en lång lista över ägodelar med sammanräknat värde, och även vilka fordringar och skulder som fanns i boet.

Men det verkliga värdet får man då man börjar reflektera kring vad som står där - och vad som saknas. Man kan få fram en hel del fler uppgifter att forska på, och dessutom få en aning om hur anfäderna/-mödrarna levde sina liv.

Okända släktingar och andra samband

Alla levande barn står (oftast) med i inledningstexten. Alltså kan man hitta hittills okända barn eller få dem man hittat bekräftade. Har man tur står det var barnen bor, och kanske också dottrarnas makar.

Om det finns omyndiga barn finns ibland namnet på deras förmyndare. Eftersom det ofta var släktingar som utsågs till förmyndare kan man få ledtrådar där. Jag lyckades t ex hitta och nysta upp en historia om hur en ensam morfar tagit hand om sina barnbarn under hela deras uppväxt.

I listan över skulder och fordringar kan man se vilka man handlade med. Jag har hittat släktingar och grannar, timmeruppköpare och handelsmän, från båda sidor av riksgränsen.

De som förrättar och bevittnar bouppteckningen får inte vara släkt med den döde, men det kan ändå slumpa sig så att det är någon annan man är släkt med.

I ett fall, tullnären Lars Jansson Vallmen d. 1737 (som många värmlänningar tycks ha med i sina släktträd) hade hans för mig hittills okända änka Helena Fernelia pryddigt

⇒

ett 1/8 guldmynt	8	ett 1/8 guldmynt	8
ett 1/8 guldmynt	32	ett 1/8 guldmynt	16
ett par inäspanen	24	ett 1/8 guldmynt	8
ett porcelainskåp	2	ett 1/8 guldmynt	8
ett par		ett 1/8 guldmynt	8
ett litentherin skål	24	ett 1/8 guldmynt	8
ett 1/8 guldmynt	16	ett 1/8 guldmynt	8
		ett 1/8 guldmynt	8
		ett 1/8 guldmynt	8

Älvdals häradsrätts arkiv FII:8:bild 207 / sida 407.

Bilden från Arkiv Digital Online - originalbilden i färg.

skrivit under med sitt namn. Det ledde till att jag spårade att hon bör vara dotter till Nils Jonsson (1621-89), Yngshyttan - också en vanligt förekommande och omskriven släktgren.

Lars Jonsson Vallmen och hans dotter säkerställdes dessutom genom att en av arvingarna var mågen Casper Dejenberg, korpral i Dalby. Detta var extra roligt eftersom Helena Fernelia var min mormors mormors mormors mormors mor.

Säterliv

I ett par bouppteckningar finns det angivet att vissa av de uppräknade ägodelarna finns på sätern. Det blir då både ett bevis på att man hade en säter, och en faktisk lista över vilka saker som fanns där, t ex grytor och slipstenar.

Väglöst liv

Först undrade jag över att det inte fanns vagnar med i uppräknarna, inte ens i de mer välbeställda hushållen, där det fanns en eller flera hästar. Det fanns däremot många slädar och ridsadlar. Den självklara anledningen är att det inte fanns farbara vägar.

På vintern använde man släde, på sommaren åkte man båt på Klarälven, eller red. (Enligt Nordvärmländsk historia i fickformat⁶ blev vägen till Höljes klar 1870 och till Långflon 1895.)

Skrivkunnighet

När släktingar undertecknar och bevitnar ser man om de kunde skriva, och i så fall handstilen, om inte så ser man deras signatur. I ett par fall har de också satt dit sitt sigill.

I ett fall verkar det som om änkan själv skrivit bouppteckningen vilket då egentligen inte skulle vara tillåtet. Det är hennes handstil och den är lite extra omsorgsfullt skriven.

Dialekt

Innan svenska skrivspråket var standardiserat skrev både präster och "vanligt folk" lite som de ville och

Bilden visar min mormors morfars farmors farfars mors, Lisa Iser, sigill.

givetvis speglade det dialekt och talspråk.

En oväntad upptäckt var ändå att man kan se hur en del av personerna, som förstas var värmlandsfinnar, skrev med finskt uttal, p blev b, g blev k osv. Exempel: en krytta (gryta), fyra stycken utokelige stekebanner (odugliga stekpannor), en bar ulkarer (ett par ullkardor). Detta hushåll hade också både en finsk och en svensk psalmbok.

Fastigheter

I de fall då det ingår fastigheter i bouppteckningen kan det ge en ledtråd till var personen är född eller har sina rötter.

Det kan stå angivet om det är en ärvd fastighet/andel, eller om den är förvärvat. Ett exempel är Petrus Thyberg, Norra Råda, som ägde: "Nedre Kilane, ett fierdedels skattehemman, ... i Tössebo härad, ... väl bebyggt, ymnig timmer och fallskog, godt mulbete, mycken och dräktig äng, tillräckelig och fruktbar åker, skiönt fiske, vacker trädgård och humlegårdar."

Standard

Ofta står det i vilket skick tillhörigheterna har, nytt, gammalt, slitet, osv, och man kan dra slutsatser av hur det ser ut sammantaget.

När i princip allt anges vara utslitet och gammalt kan man se ett ganska fattigt hem framför sig.

Kläder

Första reflektionen här är hur få klädesplagg de ägde. De hade t ex ofta bara två par strumpor. Nästa är att det ibland är detaljerat beskrivet, så att man kan se framför sig hur de såg ut. Vanliga plagg: blå väst, blaggarnsskjorta, vadmalsbyxor, skinnbyxor, blå vantar, resp. svart vadmalströja, livstykke, särk, grå kjortel, huvudkläde, grönt förkläde, blå vantar.

Linne

I sängen hade man ett fjäderbolster, ett lakan, en huvuddyna och en fårskinnsfäll.

Lakanen kunde vara av linne men ofta var de av kalvskinn! Ibland var också bolstren klädda med kalvskinn. Någon enstaka handduk har jag sett och några få bordkläden. Detta är alltså lite oväntat ett område där det är stor skillnad mot det vi har idag.

Porslin

Porslinstillrikar var också sällsynt, liksom glas och bestick. Ibland fanns blecktallrikar. Det mesta husgerådet var gjort av trä eller järn.

Dyrbarheter

Silver fanns det däremot ofta i form av skedar eller bågare, i något fall också förgyllda silverbågare och en guldring.

Silver användes som morgongåva så det är nog orsaken till att det oftast finns med i någon form. Annars fanns det något av koppar, mässing eller tenn. Jag har också sett förvånande saker som att man i en i övrigt fattig soldatfamilj ägde två silvertumlare. Kanske var det krigsbyten?

Boskap

Bästa sättet att snabbt avgöra hushålllets livsvillkor är att se på hur många kor som fanns, om det fanns hästar, och förstas också får och getter.

En rolig bonus är att det nästan alltid finns namn på korna, fina namn som Mångås, Gullstjärn och Vackergås.

Verktyg

Verktyg av olika sorter berättar om självhushållet och hur mycket man tillverkade själv.

Nästan alla ägde jordbruksredskap och smedjeverktyg. Många hade utrustning för fiske och jakt. De flesta hade en eller flera spinnrockar och ullkardor, en vävstol, några hade linhäcklor. Några hade också brännvinspanna av koppar.

Personliga tillhörigheter

Såg din anfader lite dåligt? Det gjorde uppenbarligen en hel del av mina släktingar eftersom sex stycken hade glasögon.

De som hade det lite bättre ställt ägde ett fickur och några också ett väggur. Några rökte pipa, varav två hade sjöskumpipa.

Böcker var det inte många som hade utöver psalmbok och bibel. Prästerna hade desto fler, och klockaren. Men det roliga är att böckernas titlar finns angivna. Flera hade Fernows Beskrifning öfver Wermeland. Jag undrar vad för ett slags bok "Philip August Kärlek Historia" var?

Möbler

Det fanns knappt några möbler, förutom i de rikare hushållen. Troligen var de flesta möblerna väggfasta och räknades som en del av byggnaden.

I "vanliga" hushåll har jag bara hittat enstaka skåp, väggsåp, skrin och kistor. Hos prästerna och tullnären finns både bord, stolar och ståndsängar.

Förtida bodelning

Bland mina bouppteckningar finns det två stycken som är förtida, som alltså har upprättats ett tag innan personerna dött.

I det ena fallet levde båda föräldrarna i många år efteråt, men troligen var anledningen att de ville fördela arvet och undvika ovänskap bland arvingarna.

Bankverksamhet

En bouppteckning i Höljes, dock inte en av mina, visar att den döde verkar ha fungerat som en inofficiell bank.

Det finns en flera sidor lång lista över personer som hade lånat pengar, och personer som han hade lånat pengar av. Sammantaget ger det intrycket av att det var dit man gick när man hade behov av banktjänster. Kanske det var så det fungerade innan de officiella bankerna etablerades ute i länet?

Olika levnadsvillkor

De rikaste hemmen levde på en nivå som vi nog skulle känna oss ganska hemma i idag. De fattigaste däremot levde på det vi nu skulle kalla u-landsnivå.

Mina bouppteckningar varierar i värde från 2374 Rd (Petrus Thyberg, präst d 1743), till 20 Rd (Marit Håkansdotter, torparänka d 1810).

Men titta också på hur stora skulderna var i förhållande till tillgångarna. Många av dem som hade små tillgångar saknade också skulder medan flera med större tillgångar hade en hel del skulder.

Slutord

Det finns många gissningar och antaganden i artikeln. Skicka gärna in svar eller kommentarer till tidningens redaktör:

ake.hornqvist@hammaro.st

Källor:

1. Arkiv Digital: <http://www.arkivdigital.se/>
2. SVAR: <http://www.svar.ra.se>
3. Skatteverket: <http://www.skatteverket.se>
4. Släktdata 2003:3, Före kyrkböckernas tid, Ragnhild Ericsson:
http://www.slaktdata.org/tidningen_arkiv/tidning033.pdf
5. Vad kostade det? Lagerqvist/Nathorst-Böös, 1999

FAKTARUTA

Bouppteckningar skulle enligt 1734 års lag upprättas i samband med dödsfall. Det ålåg efterlevande man, hustru eller andra arvingar att uppteckna all egendom som fanns vid dödstillfället. Uppteckningen skulle ske inom tre månader efter dödsfallet och avskrift inlämnas till domstolen (häradsrätt eller rådhusrätt). I bouppteckningen finns förutom information om arvingars namn och bostadsort detaljerade uppgifter om boets fasta egendom och lösöre liksom fordringar och skulder.

Bouppteckningarna återfinns oftast i särskilda volymer (serie F II) i domstolsarkiven men kan i vissa fall vara sammanbundna med småprotokollen.

Bouppteckningar efter adliga personer finns i hovrättens arkiv, eftersom adeln fått sina ärenden angående arvsvister, testamenten och förmynderskap behandlade direkt av hovrätten.

*Utdrag från Forskningsarkivet
Umeå universitet*

6. Nordvärländsk historia i fickformat Torleif Styffe, 2004
7. Älvdals häradsrätts arkiv FII
8. Diverse inlägg på Rötter <http://aforum.genealogi.se/discus/>
9. Forskningsarkivet Umeå universitet: http://www.foark.umu.se/samlingar/mik_dombocker.htm

Nya ledamöter i föreningens styrelse

Anneli Johannesson

Anneli är född i Norra Finnskoga men uppväxt på Hammarö, dit hon också återvände efter studier i Göteborg i slutet av 70-talet.

På den tiden fanns ju det mesta av det värmländska arkivmaterialet på Landsarkivet i Göteborg. Dit gick hon för att söka svaret på en gammal obekräftad uppgift om finnblod på mödernet. Eftersom moderns släkt kommer från norra Värmland, fann hon ganska snart åtskilliga kopplingar till personer med finska släktnamn.

Med åren har antavlan växt och

innehåller nu, förutom bönder, även präster, soldater, hantverkare, torpare och backstugusittare.

Annelis forskning har också resulterat i en renskrift av död- och begravningsböckerna för Dalby 1694 – 1808. Och just nu renskriver hon de bouppteckningar som släkten lämnat efter sig.

På den professionella sidan har karriären gått från Chalmers till teknikkonsultföretaget Semcon, där hon nu arbetar som projektledningskonsult.

Gunilla Klarqvist

Gunilla har länge haft klart för sig vad hon skulle göra när hon blivit pensionär. Då skulle hon börja gräva efter sina rötter på mormors och morfars sida. Båda födda på Värmlandsnäs men senare bofasta i Slottsbron.

Så, för ett drygt år sedan, kunde hon äntligen sätta planerna i verket. Och för att starta i rätt ända gick hon en släktforskarkurs hösten 2007.

När hon i vintras blev tillfrågad om hon ville vara med i styrelsen, tackade hon ja med motiveringen att

nybörjarna rimligen också bör vara representerade i styrelsen. Och dessutom kan man ju alltid hoppas på att ett sådant uppdrag också skall bredda den egna kunskapen.

Gunilla har nu bott i Slottsbron i drygt 40 år, efter en uppväxt i Göteborg. Det som legat henne allra närmast hjärtat har varit barn – fyra egna plus alla hon kommit i kontakt med som barnskötare.

Åke Hörnqvist

Utmärkelse till Genline

Den amerikanska tidningen Family Tree Magazine har valt ut de 101 bästa webbsidorna i världen för släktforskning.

I kategorin ”Continental researchers” var Genline en av sju företag som belönades.

Vi instämmer i gratulationskören och förmodar att utmärkelsen friades med en och annan tårta på kontoret i Johanneshov.

rooted in Sweden

Vår kollega DISKULOGEN har en engelsk version på nätet.

Du kan ladda ner nummer i pdf-format här:
<http://www.dis.se/rooted.shtml>

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla som är medlemmar i en släktforskarförening.

Anor sökes nr 830

Mitt namn är Bengt Åhman och släktforskar. Nu har jag kommit på en soldat med namnet Johan Källman f. 1756 eller 1750 var soldat vid ett ställe som heter Gälsnäs eller Gärdsnäs i Vårvik sn, Dalsland, Älvsborgs län.

Hans hustru hette Börtha Carlsdotter f. 1755. Deras barn; Cathrina f.1776, Anders f. 1778, Kirstin f. 1779 samt Maria f. 1781. Familjen flyttar 1786 till Algutstorp sn i Älvsborgs län. Där har Johan fått ett nytt soldatnamn Pluto.

Är det någon som känner till mer om soldaten Gällman var han kommer ifrån likaså hans hustru Börtha så vore jag tacksam. Enligt kyrkoböckerna i Algutstorp så är Cathrina född 1776 i Värmland men var?

Tacksam för upplysningar,

Bengt Åhman
Granvägen 4
570 32 Hjältevad
Mobil: 0733-244227
be.ahman@telia.com

Anor sökes nr 831

Jeg driver å forsker litt på min slekt, og ender nå opp i Sverige/Vermland. Jeg søker etter Peter Nilsen (Nils-son)?! født 1837 i Vermland/Arvika. Han utvandret til Norge, og giftet seg 1873 med Kari Amundsdatter født 1853 Fjeldberg.

I 1875 får Peter og Kari en sønn, Niels Kornelius. Han blir døpt i Volda/Møre og Romsdal 06.05 1875 Ellers har Peter og Kari barna: Keisa f. 1885 Strudshavn/Askøy, Ole f. 1888 Strudshavn/Askøy, Agnes Amalie f.1890 Strudshavn/Askøy.

Peter jobbet som jernbane arbeider på Voss 1899-1905 (raller). Peter døde i Bergen 1913.

Peter's fødselsår varierer fra 1837-1844. Hans familie i Sverige var stenarbeidere?! Jeg prøver å finne frem til de, men finner ikke noe. Håper du kan hjelpe.

mvh Anita Jensen
anita938@hotmail.com

Anor sökes nr 832

Söker föräldrar och ursprung för följande personer. Själv har jag inte lyckats med hjälp av faddrar eller Fryksdals härads domböcker.

Så om någon vet och vill dela med sig information blir jag mycket tacksam. Personerna levde i Östra Ämtervik.

*Ingrid Nilsson (1723 -1797) gift ca 1751 med Nils Jönsson (1723 - 1805) i Fölsvik nr 3.

*Nils Arvidsson (1723 -1791) i Bogerud nr3. Gift ca 1750 med Marit Månsdotter (f 1729 i Bogerud, d 1785, Bogerud nr 3).

*Nils Nilsson (1735 - 1813) i Gunnerud nr 4. Gift ca 1762 med Margareta Jonsdotter (f 1744 i Gunnerud, d 1816 i Gunnerud nr 4).

Claes Mattsson
Hjalmar Brantingsgatan 56
754 34 UPPSALA
cmua65@yahoo.se

SVENSKA KYRKAN - Nya församlingsnamn godkända

På flera ställen inom Karlstads stift planeras sammanslagningar av församlingar. För att få de nya församlingsnamnen godkända måste man vända sig till Institutet för språk och folkminnen.

Tre namnförslag på nya församlingar har blivit godkända.

Ett är Övre Älvdals församling som nytt gemensamt församlingsnamn på nuvarande Dalby, Norra Finnskoga, Norra Ny-Nyskoga och Södra Finnskoga församlingar.

Institutet för språk och folk godkänner också Köla församling som nytt gemensamt församlingsnamn på Järnskogs, Köla och Skillingmarks församlingar eller Järnskog-Skillingmarks församling, alternativt Järnskogs församling som nytt gemensamt namn på Järnskogs och Skillingmarks församlingar.

Slutligen har det föreslagna namnet Norra Råda-Sunnemo församling godkänts som församlingsnamn på nuvarande Norra Råda och Sunnemo församlingar.

Karlstads stifts vapen

Saxat ur NWT 2008-07-29

Boktips

Denna film bygger mycket på fotografen Mats Holmstrands fotografier, filmer och ljudinspelningar från 1970-talet, som Staffan Jofjell haft som grundmaterial för nya besök i Nordmark och dess gruvbygd.

Det ger en bild av det hårda gruvarbetet förr, som förstås var ännu värre i äldre tider. Detta framgår av intervjuer med gruvsmiden Sven Emil Strandh (1883-1978), vilken som ättling till generationer av gruvarbetare, kunde berätta om villkoren på 1800-talet och hur arbetarskyddet förbättrades under 1900-talet.

Den sista gruvan i Nordmark stängdes 1980, trots att det fanns gott

En titt på Filipstads bergslag

*Några människor...
och deras gruvor,*

DVD-film (40 min) av Staffan Jofjell 2008.
Beställs från denne på e-post:
s.jofjell@telia.com
Pris 150 kr + porto, totalt 165 kr.

om malm kvar, men konkurrensen från de stora dagbrotten i Sydamerika och Australien blev övermäktig. Nu med en omätlig efterfrågan på stål från Indien och Kina och därmed stigande malmpriser har funderingar väckts om att åter börja utvinna den svenska malmen.

Om detta realiseras är en helt annan sak, men det skulle förstås bli en nytändning i många avfolkningsbygder som Nordmark.

År 1900 med flera gruvor i arbete bodde det ca 2500 invånare i socknen, och nu är siffran någonstans runt 250 invånare. Då fanns minst fem affärer i socknen, nu finns ingen.

Intervjuerna är roliga att lyssna på, även bortsett från faktainnehållet, då de återger den gamla genuina dialekten, som nu stor del är borta. Denna film, som har ett rimligt pris, är förstås ett fynd för alla med rötter i Nordmark och för alla med intresse för gruvhistoria.

Elisabeth Thorsell

Projektet "Namn åt dom döda"

Projektet skall resultera i utgivning av *Sveriges dödbok version 5* under 2010 omfattande tidsperioden 1901-2009.

Projektet går nu in på sitt andra år och vi ligger bra till i Värmland. Hitills har c:a 60 % av församlingarna i Värmland abonnerats¹.

Vi behöver nu din hjälp med att registrera resterande församlingar.

Tillsammans skall vi se till att hela Värmland blir klar till hösten 2009. Värmlands Släktforskarförening har fotograferat alla sekretessbelagda dödböcker. Detta material får du tillgång till vilket innebär att du kan sitta hemma vid datorn och genomföra registreringen.

Uppgifterna om "Född församling" samt "civståndsdatum" ur de sekretessbelagda volymer av försam-

lingsböckerna erhåller vi med benäget bistånd av Värmlandsarkiv. De öppna delarna av kyrkböckerna finns nu till stora delar att tillgå på SVAR:s hemsida under förutsättning att man har abonnemang på SVAR.

Instruktioner om hur allt detta går till erhålls så fort du abonnerat en församling. Har Du några frågor kontakta Jens-Åke Nilsson, tfn 054-56 47 83 eller e-post: jenske.nilsson@telia.com.

¹ http://www.genealogi.se/dodb/db_s.htm

Föreningens sommaraktiviteter

I vår ambition att verka i hela länet, har vi under sommaren deltagit i nedanstående aktiviteter:

19 – 26 juli Gammelvala.

Under tre dagar kompletterade vi de lokala släkt- och hembygdsforskarna. Trots att vi nu varit med ganska många år, har vi inte blivit riktigt integrerade i detta stora evenemang.

27 juli Rudskoga

För första gången ställde vi upp på teknikdagarna i Rudskoga. Ingen större rusning till våra bord. Vår närvaro var dåligt annonserad.

24 augusti Forshaga

Vårt deltagande på hantverksdagen i Forshaga har nu blivit ett stående inslag. Intresset var stort och det var

ofta köbildning, men problemet mildrades av solsken och gott humör.

Åke Hörnqvist

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

MGF-Nytt 2008:2

(Midälva Genealogiska Förening)
Släkthistorik av *Leif Öberg*: bl a
Moss från Ransäter.

SGSM Tidningen, sommar 2008

(Swedish Genealogical Society of
Minnesota)
Minnesota's Swedish Governors
av *Bruce Larson*

Slakt & Data 2008:2 (DIS-Norge)

Tema: Folketellinger
(folkräkningar).

Släktforskaren nr 107

(Västerbergslagens Släktforskare)
Wigert på Lövön av *Jan Larsson*

Släkthistoriskt Forum 2008:3

(Sveriges Släktforskarförbund)
Uppdatering av Karlstads stifts her-
daminne av *Anders Brogren*.
Ett fantastiskt källfynd av
Ted Rosvall: bl a om Anders Ulrik
Schröder f 1833 i Karlanda.

Släkt-Trädet 2008:2

(Nordvärmlands
Släktforskarförening)
Antavla för Maria Matsdotter f
1870-12-26 i Vitsand. Östmarks
kyrka av *Bo Simonsson*.
Antavla för Per Eriksson f
1836-05-02 i Sörmark, Östmark.
Vitsand av *Pelle Räf*. Nils Rychtar
– den märklige sockerbagaren i
Torsby.

Övrigt

Anbudet 2008:2 (Eskilstuna-
Strängnäs Släktforskarförening)
Levnadsförhållanden under
1800-talets första hälft av *Henrik
Lindström*.

AnRopet 2008:3 (StorStockholms
Genealogiska Förening)
Herdaminnen, *Helena Nordbäcks*
referat från föredrag av *Jan
Appelquist*.

Diskulogen 2008:6 (Föreningen DIS)

Historiska väderhändelser
av *Anna Linder*. Svenska
kyrkböcker på nätet av *Anna
Linder*. Gör en egen släktbok
av *Helge Olsson*. Lär dig mer
om disgen 8, del 24 av *Ingvar
Kärrdal*.

DIS-Play 2008:2 (DIS-Öst)

En inblick I UD:s arkiv
av *Lennart Ragvaldsson*.

Gydningen 2008:1 (Göinge Släkt-
och Hembygdsforskarförening)
Resan går till København av
Lennart Ekström (om landsarkivet
i Köpenhamn).

Runar 2008:1 (Østfold Historielag)

Hjelp, jeg har slekt i Danmark!
Av *Kari Thingvold*.

Slakt & Data 2008:1 (DIS-Norge)

Tema: England

Släkthistoriskt forum 2008:2

(Sveriges Släktforskarförbund)
Så här gör du med Windows
Vista av *Christer Lindström*.
Sockengenealogier på Internet av
Rolf Berlin.

Vi Släktforskare 2008:3

(Elisabeth Thorsell)
Mikrofilmade domböcker –
problem eller möjligheter
av *Lars-Olov Eriksson*.

HÖSTPROGRAM 2008

Datum	Ämne	Ansvarig
To 2 okt	Thomas Kvarnbratt om sin bok ”Nycklar till brukssamhället”	Bengt Nordstrand
Må 20 okt	Fikaträff	Hans Olsson Anneli Johannesson
To 30 okt	Carl Johan Ivarsson berättar om ”Herdaminnen”	Åke Hörnqvist
Må 17 nov	Fikaträff	Bengt Nordstrand Gunilla Klarqvist
To 4 dec	Lars Gunnar Sander om ”Släktforskning i Västergötland”	Lars Gunnar Sander

Alla programpunkter börjar kl 19 00 och lokalen är Almqvist-salen på Arkivcentrum.

På Fikaträffarna svarar var och en för sitt ”fika”, på de övriga
träffarna bjuder föreningen på kaffe med dopp.

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer, markerade med *. Ange ditt medlemsnummer när du beställer. För angivet pris tillkommer porto. Alla order faktureras, vilket gör att person- och telefonnummer måste anges vid beställningen. Vi rekommenderar beställning via e-post till vsff@telia.com eller i brev till sekreteraren. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Register och avskrifter

Bogen

Carl-Johan Ivarsson

Fb, Vb, Db 1850-1920 225:- *

Botilsäter

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1721-1920..... 225:- *

Vigde 1721-1920 110:- *

Döde 1721-1920 140:- *

Bro

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1692-1835..... 225:- *

Födde 1836-1920..... 225:- *

Vigde 1692-1920 150:- *

Döde 1689-1920 190:- *

Brunskog

Rolf Brodin

Husförhör 1760-1763 50:- *

Sven Haage

Födde 1688-1815..... 275:- *

Födde 1816-1865..... 275:- *

Födde 1866-1930..... 275:- *

Vigde 1691-1930 225:- *

Döde 1691-1845 195:- *

Döde 1846-1930 195:- *

Ekshärad

Mats Hellgren

Födde 1665-1722..... 200:- *

Födde 1723-1799..... 140:- *

Förs. bok 1665-1750..... 200:- *

Eskilsäter

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1688-1920..... 225:- *

Vigde 1688-1920 100:- *

Döde 1688-1920 125:- *

Fryksände

Knut Malmström

Födde 1707-1765..... 225:- *

Glava

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1696-1817..... 220:- *

Födde 1818-1872..... 220:- *

Födde 1873-1920..... 220:- *

Vigde 1699-1920 175:- *

Döde 1696-1920 240:- *

Gunnarskog

Carl-Johan Ivarsson

Födde 1688-1799..... 225:- *

Födde 1800-1842..... 225:- *

Födde 1843-1871..... 225:- *

Födde 1872-1920..... 225:- *

Vigde 1688-1920 225:- *

Döde 1688-1843 225:- *

Döde 1844-1920 225:- *

Huggenäs

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1744-1920..... 175:- *

Vigde 1761-1920 90:- *

Döde 1761-1920 100:- *

Högerud

Rune Hansson, Varberg

Födde 1689-1920.....175:- *

Vigde 1697-192075:- *

Död 1689-1920100:- *

Kila

Gunnar Jonsson

Födde 1640-1817..... 225:-

Födde 1818-1900..... 225:-

Vigde 1689-1900 120:-

Döde 1691-1930 270:-

Lysvik

Arne och Moira Linnarud

Fb, vb, db 1692-1793 350:-

fb, vb, db 1793-1821 250:-

Millesvik

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1688-1920..... 165:- *

Vigde 1688-1920 70:- *

Döde 1688-1920 100:- *

Norra Råda

Mats Hellgren

Födde 1725-1769..... 140:- *

Ny

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1688-1840..... 200:- *

Födde 1841-1920..... 200:- *

Vigde 1688-1920 145:- *

Döde 1688-1920 190:- *

Stavnäs

Jan Thimberg

Födde 1687-1775..... 170:- *

Födde 1776-1850..... 200:- *

Födde 1851-1920..... 225:- *

Vigde 1687-1920 225:- *

Döde 1687-1820 225:- *

Döde 1821-1920 225:- *

Sunne

Margit Olsson och Arne Linnarud

Fb, Vb, Db 1669-1736 300:-

Fb, Vb, Db 1737-1758 300:-

Fb, Vb, Db 1759-1774 300:-

Fb, Vb, Db 1775-1793 350:-

Södra Ny

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1738-82, 1823-1920 190:- *

Vigde 1739-1920 110:- *

Döde 1739-1920 125:- *

Tveta

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1687-1829..... 165:- *

Födde 1830-1920..... 165:- *

Vigde 1730-1766, 1778-1920.. 100:- *

Döde 1687-1920 170:- *

Utnyttja din medlemsrabatt!

Medlemmar får 10% rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *.

Vitsand*Framtidshuset/Reliken, Säffle*

Födde 1824-1869.....	175:-*
Födde 1870-1920.....	175:-*
Vigde 1824-1920	95:-*
Döde 1824-1920	140:-*

Värmskog*Jan Thimberg*

Födde 1679-1825.....	200:-*
Födde 1826-1920.....	200:-*
Vigde 1679-1920	125:-*
Döde 1679-1920	200:-*

Väse*Anette Carlsson och Sigvard Boström*

Vigde 1683-1930	300:-*
-----------------------	--------

Västra Fågelvik*Ulla Hansson*

Födde, vigde, döde 1717-1797	
CD, Excelformat.....	140:-*

Älgå*Arbetsmarknadsprojekt i Arvika*

Födde 1688-1835.....	225:-*
Födde 1836-1924.....	225:-*
Vigde 1688-1920	125:-*
Döde 1687-1920	160:-*

Ölserud*Arbetsmarknadsprojektet Cresco*

Födde 1754 - 1920.....	225:-*
Vigde 1754 - 1920	60:-*
Döde 1754 - 1920	100:-*

Östmark*Kerstin Risberg*

Födde 1765-1820.....	240:-*
----------------------	--------

Övre Ullerud*Jens-Åke Nilsson*

Födde 1670-1810.....	210:-*
Födde 1811-1866.....	210:-*
Födde 1867-1935.....	210:-*
Vigde 1671-1935	210:-*
Döde 1671-1821	190:-*
Döde 1822-1935	190:-*

Ortregister*Gunnar Jonsson*

Värmland (2:a utgåvan)	70:-*
------------------------------	-------

Värmländska Antavlor 1-50

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1990-1997. 140:-*

Värmländska Antavlor 51-100

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1997-2004. 90:-*

Arbetsvandringar Värmland**Härjedalen**under 1800-talet 100:-*
Roger Alderstrand o ABF Härjedalen

Litteratur

Anor och anekdoter

Värmlands Släktforskarförnings jubileumsbok 2003. 25 författare skriver om släktforskning och Värmland ... 50:-*

En kyrkoherdes vardag**Ekshärad 1700-1758***Mats Hellgren*

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. 150:-*

Wermlands-slegten Ekelund*Leif Robertson 2003.*

”Slegtbeskrivning öfver Wermlands-slegten Ekelund och dess förgreningar 1500-2000”. 411 sidor, A4, illustrerad, personregister. 250:-*

Kvarnarna vid Rottnafallen*Eric Sundell*

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-talet. Teknik, matning, kvarnbeskrivningar. Andra utgåvan 2003. 110 sidor, personregister. 110:-*

Ölme Härads Dombok 1629 - 1650*Axel Em. Löf*

Nytryck från 1997. Huvuddelen av materialet utgörs av Ölme härads dombok. Dessutom finns ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkobok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Varnum 1642 mm. Häftad, 234 sid. 200:-*

Torp och ödegårdar i**Huggenäs***Gunnar Jonsson m.fl.*

86 sidor A4.....	100:-*
------------------	--------

Torp och ödegårdar i Ölserud*Maj Olsson m.fl.*

58 sidor A4.....	60:-*
------------------	-------

Torp i Botilsäter*Britta Johansson m.fl.*

47 sidor A4	50:-*
-------------------	-------

CD

**Värmlands och Dalslands
ortsregister**

2579 ortnamn i Dalsland och 5532 i Värmland samt socken- och häradskartor Excel. Excel viewer ingår. 80:-*

Boställen i Säffle kommun*Sven Johansson*

Över 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus. Excelformat. 90:-*

Medlemstidningar**1984-2001**

78 medlemstidningar i PDF-format. Man kan söka efter specifika ord i ett eller flera/alla nummer.

På CD:n finns förutom tidningarna version 7.0 av Acrobat och en del bonusmaterial. 100:-*

Värmländska Antavlor**1-100**

Antavlor publicerade i Värmlandsanor 1990-2004.

I html-format, som en hemsida men på CD. Kräver webläsare som kan hantera ramar 100:-*

Övrigt

Antavleblanketter

A3, 6 generationer, 5-pack 15:-

Nytt från VSF 1984-1991

hel årgång 75:-

VärmlandsAnor 1992-1998

per nummer 30:-*

hel årgång..... 100:-

VärmlandsAnor 1999-2003

per nummer 40:-*

hel årgång..... 120:-

VärmlandsAnor 2004-2007

per nummer 45:-*

hel årgång..... 140:-

VärmlandsAnor 2008

per nummer 45:-*

hel årgång..... 150:-

Insänt till redaktionen

Till redaktionen kommer då och då släktutredningar eller andra forskningsresultat, som i större eller mindre omfattning innehåller anor med förgreningar till Värmland. Avsändarnas förhoppningar är givetvis att ett bekantgörande i vår tidning skall kunna ge ett tillskott i någon av våra medlemmars antavlor. Svårigheten för mig som redaktör är dock att välja ut de uppgifter, som skall kunna ge en möjlig träff. Efter en del funderande har jag valt att endast ange utredningarnas proband eller stamfader.

Olof Falk, född 1713 i Ramundboda sn, Örebro län. Bosätter sig i Södra Ny sn, Värmlands län. Knekt sedan klockare. Död 7 juni 1805 i Södra Ny.

Insänt av Tore S. Falch,
e-post: falchbo@online.no

Nils Petter Pettersson, född 11 mars 1862 i Grava sn, Värmlands län. Död 9 januari 1934 i Järlåsa sn, Uppsala län.

Insänt av Ingrid Petersson, Lagerbrings väg 7 E, 224 60 Lund.

Frykerudsbilder

Från Göran Eriksson har jag fått några rader, där han kort presenterar sitt projekt att fotografera samtliga fastigheter i Frykeruds sn.

Idag finns det drygt 300 bilder i registret och flera kommer till allt efterhand. Registret kan man hitta på www.rundofager.se/frykerudsbilder.

I materialet ingår även en redovisning av ursprunget till gårdarnas och sjöarnas namn.

Åke Hörnqvist

Nr 140

När jag i min forskning kom till Anders Henriksson och hans hustru Maria Håkansdotter i Elgsjön, Nordmark, tog det stopp några år.

En dag kom jag på Arkivcentrum i samspråk med den skicklige släktforskaren Björn Inge Olsson från Sunne. Jag fick låna hans pärmar med domboksavskrifter, mantalslängder och släktutredningar och plötsligt föll bitarna på plats.

Med mina anor i Saxån fick jag hjälp av Kjell Åberg, Mellerud.

13/3 2007
Annette Persson
Vallmovägen 2
663 41 Hammarö
carin.annette.persson@telia.com

Borgmästaren Jöns Börjesson i Filipstad ett tillägg

I min artikel i VärmlandsAnor 2008:1 skrev jag bland annat om de två systerna Anna och Kerstin, döttrar till Börje Hansson på Stensta. Och i första stycket på sidan 23 citerar jag en rad ur födelseboken där Hindrik Hammarsmed döper sin dotter Kerstin år 1668.

Nyligen ringde en släktforskare och påpekade att bland faddrarna fanns "Jon Glasmäst:s Nils" och "Hustro Kerstin Böries(dotter)".

På mitt oskarpa och bleka mikro-kort hade jag inte sett det lilla s-et efter kolontecknet, och då "Nils" stod först på raden under, hade jag också missat punkten efter "Nils". – Så lätt kan man alltså misstolka det man läser.

Samtidigt fick jag tipset om att Salig Biörn Erikssons Efterleverska på Högden hade begravts år 1697, 83 år gammal.

Detta är Kerstin Börjesdotter och den som avlidit "tio år senare" enligt min ovannämnda artikel, "Nils Erssons H: wid Henniehyttan", är Anna Börjesdotter, Vilket finns antecknat i dödboken år 1678 på sidan 30.

Änkemannen gifte inte om sig utan det var sonen Johan, som "honom födt i 9 åhrs tiidh", vilket kan läsas i Färnebo härads protokoll från år 1687 på sidan 167, bok AIA:4.

Fadern testamenterar all sin egen- dom till denne son, trots att han hade ytterligare tre barn som levde.

Kerstin Börjesdotter hade två söner,

Henrik och Torsten Biörnssöner på Högden och Nyhyttan, enligt AIA:4 år 1687 sidan 209.

Deras fader Biörn Eriksson är inte densamme, som var son till Bergsfogden Erik Björsson. Och denne Henrik kan inte vara Hammarsmeden, som döpte sitt barn år 1668 med Kerstin Börjesdotter som en av faddrarna. Henrik Hammarsmed, borgare i Filipstad, var salig 1695 och Henrik i Högden lever år 1700. (Det senare enligt den renoverade domboken på sidan 850).

Vems son var Hindrik Hammarsmed, gift med Elisabet Petraea dotter till Olof Petraeus och Ingrid Hansdotter?

Anita Carlstedt

Upprättad för Håkan Håkansson f 24/7 1809 i Munkerud, Ransäter					mm ff f(56) t. Annette Persson .Alla orter i (S) län	
Antavla nr 140	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Generation I Nr 4-7	Generation II Nr 8-15	Generation III Nr 16-31	Generation IV Nr 32-63	Generation V Nr 32-63	
Nr 2. far	Henriksson	Nilsson, Henrik. Bergsman	Håkansson, Nils. Bergsman	Håkansson, Nils. Bergsman	Svensson, Håkan. Skomakare	d. c1680, Sunnemo, Bosjön
Andersson	Anders	f. c 1668, Sunnemo, Bosjöhyttan	f. c 1668, Sunnemo, Bosjöhyttan	f. Sunnemo, Bosjön	Barbro	
Håkan	Torpere	d. 7/12 1746, Sunnemo, Bosjön				
Masmästare	f. 1725	8				
f. 22/9 1766	Sunnemo, Bosjön	Jonsdotter, Rangela	Andersson, Jon. Bergsman	Andersson, Jon. Bergsman	Eriksson, Anders. Hyttägare	d. c1682, Sunnemo, Bosjöhyttan
Nordmark, Älgsjön	d. 28/9 1802	f. c1680, Sunnemo, Bosjöhyttan	f. c1680, Sunnemo, Bosjöhyttan	c1646 - 14/3 1736, Sunnemo, Bosjöhyttan	Eriksdotter, Ingegerd	d. c1688, Sunnemo, Bosjöhyttan
d. 19/3 1839	Nordmark, Älgsjön	d. 28/12 1742, Sunnemo, Bosjöhyttan	d. 28/12 1742, Sunnemo, Bosjöhyttan	Jansdotter, Britta		
Ransäter, Munkerud	g. 13/10 1757	4	9	d. c1730, Sunnemo, Bosjöhyttan		
	Håkansdotter	Johansson, Håkan. Nämndeman	Johansson, Johan. Bergsman			
	Maria	f. 4/11 1701, Färnebo, Saxån	c1670 - 1702, Färnebo, Saxån			
Nr 1. ansökare	f. 1734	d. c1760, N Råda, Gustavsfors	Håkansdotter, Marit	Jonsson, Håkan. Bergsman		c1634, Färnebo, Saxån - 1708
Håkansson	Gåsbom	g. 6/7 1731, Gåsbom	10	Toresdotter, Annika		
Håkan	d. 7/1 1813	Månsdotter, Catharina	Eriksson, Måns. Nämndeman	Månsdotter, Annika		
Hemmansägare	Gåsbom	f. 28/1 1713, Gåsbom, Råmsberget	c1680, Gåsbom, Örlingen - 1748, Gåsb.	Olofsdotter, Kerstin		c1643, Färnebo, Långbanshyttan - 1717
f. 24/7 1809	Nordmark, Älgsjön	d. 1743	Olofsdotter, Karin	Fransson, Olof		d. c1688, Gåsbom, Örlingen
Ransäter, Munkerud	5	11	c1670, Gåsbom, Bredreven - 16/9 1759	Ingeborg		c1632 - 1687, Gåsbom, Bredreven
d. 29/1 1887	Persson	Jönsson, Pehr	Jönsson, Jöns			
Ransäter, Munkerud N	Anders	f. 1705, N Råda	d. 6/9 1747, N Råda, Mortorpet			
	Nybyggare	d. 16/7 1790, Rämnen, Tandfallet				
	f. 14/3 1736	g. 1727	12			
Jonsdotter	N Råda, Mortorpet	Andersdotter, Ellika	Nilsson, Anders			
Maria	d. 25/5 1831	f. c1700	c1675 - 1731, N Råda, Mortorpet			
f. 22/2 1817	Rämnen, Tandfallet	d. 18/7 1763, Rämnen, Tandfallet	Eriksdotter, Annika			
Nr 3. mor	g. 1761	6	13			
Andersdotter	Jonsdotter	Nilsson, Jonas				
Lisa	Annica	från Nyed, Lindfors bruk				
f. 24/2 1776	f. 1729/1739	14				
Rämnen, Tandfallet	Nyed	Jansdotter, Annika				
d. 31/3 1852	d. 23/5 1807	från Nyed, Lindfors bruk				
Ransäter, Munkerud	Rämnen, Tandfallet	7	15			
13/3 2007						

Ofärd och emigration

Min mormors mors första man, Erik Eriksson, föddes den 3 augusti 1843 i Sundsbyn, Västra Fågelviks sn. Erik föddes som nr två i en syskonskara på sju, samtliga överlevde till vuxen ålder.

Den 30 september 1870 tar Erik ut attest för sig och Christina Maximiliana Ruus, född den 14 januari 1847 i Boda, Trankil sn. Hennes anor kommer att publiceras i en senare antavla. Lysningen sker den 7 oktober och vigseln den 1 januari 1871 i Trankil. Christina dör i Boda, Trankil den 7 oktober 1871 av hjärtklappning.

Den 23 maj 1874 tar Erik ut attest för lysning mellan sig och Mariana Gustafsdotter, född den 1 september 1852 på gården Östhögen i Brunstorp, Västra Fågelvik. De gifter sig den 13 september 1874 i Västra Fågelvik. Den 9 februari 1875, drygt 5 månader innan deras son Erik föds 23 juli, dör Erik i nervfeber.

Erik och Marianas son Erik får 1905 attest för att emigrera till Amerika. Den 28 april 1905 reser han tillsammans med sin äldste halvbror Anders Edvin från Oslo. De åker med fartyget Angelo (agent M R Raffel). Via Liverpool anländer de till Ellis Island 1905-05-11 med fartyget Caronia (ägt av Cunard Line). Deras destination anges vara vännen Aron Carlsson (se antavla 139) med adress 1921 10th Aveny, Minneapolis, Minnesota.

Brodern Anders skickar ett år senare hem pengar till brodern Karl Hjalmar så att denna också kan emigrera. Hjalmar reste från Oslo den 8 juni 1906.

Erik var, enligt min mormor och mamma, den av de 3 emigrerade bröderna/morbröderna som skrev både flitigast och i många år hem till Sverige.

Nr 141

Bröderna Hjalmar och Edvin dödförklarades 1931 (beslut av Nordmarks härads tingställe Långelanda den 9 juni 1931).

Beslut om efterlysning av Erik togs av Nordmarks härads tingställe Långelanda 1933-03-14. Han dödförklarades 1934.

Alla 3 bröderna anges som "vistas å okänd ort i Norra Amerika" i bou efter deras mor Mariana som dog 1929 (bouppteckning och arvskifte gjordes den 25 oktober 1929, Nordmarks härads tingställe Långelanda).

31/7 2008
Ulla Hansson
Valla Torpelund
545 93 Töreboda
uahan@telia.com

Karlstad stifts herdaminne – del VI - en rättelse och ett tillägg

I den nyligen utkomna, nyskrivna delen finns i slutet av boken några sidor med rättelser gällande de gamla böckerna.

I VärmlandsAnor hade framställts en önskan om att vi släktforskare skulle sända in de felaktigheter vi upptäckt och de rättelser, som borde införas i den bok som var under tillblivelse.

Jag redovisade då skriftligen det som i Herdaminnets del 3 på sidan 13 under Kyrkoherde Olavus Olavi Petraeus är helt fel enligt min forskning. Jag lämnade naturligtvis då också de rätta uppgifterna.

Efter att jag nu fått möjlighet att kontrollera om mitt bidrag förts in i den nya delen 6, fann jag att min skrift

har misstolkats. Där står på sidan 647 att O.O.P. dog 1639 och var gift med Elsa Asp.

Han var inte gift med denna Elsa, född ca 1632 och gift med Nils Eriksson, bergsman i Asphyttan. Hennes föräldrar var Michel Hansson¹ och Rusina Fredriksdotter. I denna rättelse borde ha stått:

Dog 1638²
Gift m Ingrid (Ingrid)

Säkert är nu också att O.O.P.'s änka hette Ingrid Hansson³ och var Michel Hanssons syster. Hon gifte sig i nov. 1640 med Peter Gago, postförvaltare i Filipstad⁴

Ett tillägg

I Herdaminnets del 3 står på sidan 13 under "Olavus Eskilli Petraeus", fader till ovannämnde Olavus Olavi, två döttrar Elisabet och Maria felaktigt under denne sin farfader.

Den Elisabet, som var gift med Nils Nilsson (rådman), var dotter till ovannämnde Michael Hansson. Och Olavus Eskilli egen dotter Elisabet var gift med en Erik Nilsson, osäkert vem av två möjliga.

Anita Carlstedt

¹ F:1-38:1685 (VA)

² F-ds RR 1668 1/6 (Göta Hovrätts Ren.)

³ F:1-18:2/2 1648 2/3 (VA)

⁴ F-ds RR 1668 13/4 (Göta Hovrätts Ren.)

⁵ F-ds RR 1647 13/12 (Göta Hovrätts Ren.)

Antavla nr 141	Upprättad för Erik Eriksson Emzell, f 23/7 1875 i Bruntorp, V Fågelvik	Halvbror t Ulla Hanssons mm(7). Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	
Generation IV	Generation V	VF = Västra Fågelvik	
Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, far	Andersson	Tholsson, Anders. Ågare, torpare	
Eriksson	Erik	f 1770	
Erik	Torpere	d 10/2 1837, VF, Tarm	
Skräddare	f 21/8 1814	g 26/12 1799, VF	8
f 3/8 1843	VF, Bruntorp	Jonsdotter, Karin	Nilsson, Jon
VF, Sundsbyn	d 10/12 1890	f 5/11 1770, VF, Bruntorp	13/2 1734, VF, Brunt. - 14/2 1777, VF
d 9/2 1875	VF, Tarm	d 13/12 1848, VF, Tarm	Halfvardsdotter, Ingrid
VF, Bruntorp	g 23/7 1841, VF		9 c1735 - 1810, VF, Flötane
g 13/9 1874	Persdotter	Ersson, Per. Torpare, ångvakt	Andersson, Erik
VF	Lisa	f 16/1 1775, Holmedal, Rudsbyn	f 1738
Nr 1, ansökare	f 1/7 1818	d 17/6 1838, Holmedal, Prästgården	Lisken
Emzell		10 f 1746	
Erik Eriksson	Holmedal, Uppsala	Ernsdotter, Sara	Persson, Erik
Hemmansägare	d 2/3 1903	f 21/8 1787, Holmedal, Leverbyn	f 1757, Holmedal, Leverbyn, Källåker
f 23/7 1875	VF, Tarm		Olsson, Sara
VF, Bruntorp		11	Andersson, Oluff "Olof"
d 1934 (dödförklarad)		5	Larsdotter, Sara
Amerika N (USA)	Larsson	Olsson, Lars. Brukare, ågare	Nilsson, Anders
	Gösta "Gustaf"	f 16/9 1757, VF, Bruntorp	c 1685, VF, Bruntorp - (21)/2 1725, VF
	Ågare	d 28/5 1843, VF, Bruntorp, Sydskog.	Olofsdotter, Karin
	f 19/4 1810	g 26/6 1785, Töcksmark	f 1691
	VF, Bruntorp, Sydskog.	Andersdotter, Elin "Rösar-Elin"	Jonsson, Lars
	d 15/10 1898	f 2/3 1768, Töcksmark, Hån Öe	c 1693 - 9/10 1775, VF Sundsbyn
	VF, Bruntorp, Östhögen	d 2/4 1841, VF, Bruntorp	Andersdotter, Malin
	g 7/12 1840, VF	13	Andersson, Rasmus
	Andersdotter	Jonsson, Anders. Ågare, bonde	1700, Töcksmark - 7/7 1758, Töcksmark
Gustafsdotter	Mariana "Maja"	f 30/6 1790, VF, Bruntorp	Marit
Hemmansägare	f 15/2 1852	d 1/5 1861, VF, Bruntorp	d <1733, Töcksmark, Stenbyn
f 1/9 1852	VF, Bruntorp, Östhögen	g 1/9 1821, VF	Nils
VF, Bruntorp, Östhögen	d 28/12 1906	Larsdotter, Marit	f Töcksmark, Skarbol
d 15/6 1929	VF, Bruntorp	f 4/1 1792, VF, Låssbyn	Elin
VF, Bruntorp, Väststuga	VF, Bruntorp, Östhögen	d 24/4 1840, VF, Bruntorp	Andersson, Oluff "Olof"
		15	Larsdotter, Sara
		7	Mickelsson, Sven
			4/2 1731, VF, Flötane - (20)/3 1763, VF
			Larsdotter, Malin
			30/5 1729, VF, Tarm - 13/1 1759, VF, Tarm
			Håkansson, Anders. Danneman
			c 1709 - 23/5 1774, VF, Flötane
			Larsdotter, Ingeborg
			c 1713 - 12/6 1781, VF, Öjersbyn
			Bryngelsson, Sven
			1/2 1723, VF, Flötane - 1766, VF, Flötane
			Nilsson, Börta "Börta"
			26/11 1727, VF, Väng, Djupedalen - 1767

ARKIV CENTRUM

Arkivcentrum 10 år

Den 18 september firar Arkivcentrum 10 år. 1998 flyttade arkiven från gamla badhuset till de nuvarande lokalerna och inregistrerade då också namnet Arkivcentrum för att manifestera att de olika arkiven nu var samlade under samma tak (Värmlandsarkiv, Folkörelsernas arkiv för Värmland, Emigrantregistret, Landstingsarkivet och numera också Kommunarkivet):

I skrivande stund är inte alla programpunkter detaljutformade men följande hållpunkter gäller:

14.30 – 16.00 Kaffe och tårta till alla

15.30 – 16.00 Uppvaktningar

16.00 – 17.00 Visning av magasin, bokbinderi samt övriga lokaler

17.00 – 19.00 Pågående forskning, minimipresentationer i Edbergsalen

Värmlands Släktforskarförening presenterar sin verksamhet och pågående projekt

Pappers- och massahistorisk landskapsbok på gång

Pågående forskning på Karlstads universitet

EMI-Webb

Romstad-gruppens studiecirkel

19.00 Skådespelaren Stig Torstensson underhåller

För utförligare information får vi hänvisa till www.arkivcentrumvarmland.se

Släktforskningskurser

Grundkurs

Lär dig släktforskningens grunder för att kunna arbeta vidare på egen hand eller gå våra fortsättningskurser.

Start torsdag 2 okt, kl 13.00 – 16.15, 6 ggr/950 kr,
kl 17.00 – 20.15, 6 ggr/950 kr,

kursledare: Hans Olsson

Intensiv grundkurs

Start onsdag 24 sep, kl 13.00 – 16.15, 6 ggr/950 kr,
kursledare: Hans Olsson

Övriga kursdagar 26/9, 29/9, 30/9, 1/10 och 2/10

Läsa gamla handstilar

Lär dig läsa – tyda – och tolka gamla handstilar.

Start måndag 22 sep, kl 17.00 - 19.30, 5 ggr/595 kr,
kursledare: Anette Carlsson

Min släkt

I vår datasal lär du dig att hantera grunderna i det populära släktforskarprogrammet Min Släkt.

Du lär dig infoga bilder och att överföra information mellan olika program. Grundkunskaper i släktforskning och data är ett krav.

Start onsdag 24 sep, kl 17.00 – 19.30, 3 ggr/500 kr,
onsdag 12 nov, kl 17.00 – 19.30, 3 ggr/500 kr,
kursledare: Anette Carlsson

Samtliga kurser bedrivs i Medborgarskolans lokaler i Karlstad.

För anmälan ring 054 – 10 21 40